

- א. מהו "מבוי"? מענין מבוא, על שם שכל בני החצרות באים דרך שם
- ב. מאיזה מבוי המדובר כאן מפולש או סתום? סתום מג' רוחותיו ורוח רביעית פרוצה לרה"ר
- ג. איזה דין יש למבוי שפרוץ רוח אחד לרה"ר? מחלוקת, לב"ה מן התורה רשות היחיד גמור הוא בין לזרוק בין לטלטל, ובאה הלכה למשה מסיני להצריך ברוח רביעית לחי או קורה להיתר טלטול. וב"ש סברי שמן התורה אין רשות היחיד אלא ארבע מחיצות, ובאה ההלמ"מ להקל או קמה לרביעית בלחי וקורה
- ד. "שהוא גבוה למעלה מעשרים אמה" מה גבוה? חלל הפתח, והיינו שיש קורה למעלה גבוהה כ' אמה מהרצפה
- ה. האם כשהקורה למעלה מכ' פסולה? מחלוקת, לחכמים פסולה, ולר' יהודה כשרה
- ו. מהו הטעם של חכמים? כי הקורה נעשית להיכר, לחלק בין המבוי לרה"ר, וכיון שהיא גבוהה מכ' הרי אין העין שולט בו ואין כאן היכר
- ז. מהי תקנתו? ימעט
- ח. כיצד ממעט? או שמשפיל את הקורה, או שמגביה את רצפת הכניסה ע"י מפתן
- ט. מהי שיטת ר' יהודה? הוא סובר שהקורה מתרת משום מחיצה, וא"כ פי תקרה יורד וסותם
- י. האם חכמים אינם סוברים את הדין של פי תקרה יורד וסותם? ס"ל לחכמים דרגלי הנכנסים והיוצאים מבטלי מחיצה, ור"י ס"ל דאין מבטלין
- יא. ה"ת שהקורה בתוך עשרים ופסול? כשהפתח רחב מעשר אמות
- יב. מי סובר שגם כשהפתח רחב יותר מעשר וכשר? ר' יהודה, כיון שהקורה היא מחיצה ויורד וסותם, מה לי למעלה מכ' אמה ומה לי רחב מעשר, הלא יש כאן מחיצה
- יג. מתי לכו"ע רחב יותר מעשר כשר? כשיש לו צורת הפתח
- יד. ה"ת למעלה מכ' ולכו"ע כשר? בצורת הפתח
- טו. כמה הוא שיעור של פתח? עשר אמות
- טז. איך נקרא כשפתוח יותר מעשר? פירצה
- יז. מהי צורת הפתח? קנה מכאן וקנה מכאן וקורה מעליהם
- יח. ה"ת שהקורה מונחת על ב' מחיצות ואין זו צורת הפתח? כשהקורה מונחת על ב' הכתלים
- יט. היכן פסול יותר מעשר? ברוחב חלל הכניסה
- כ. היכן פסול יותר מעשרים? בגובה הכניסה
- כא. מתי ממעט מגובה המבוי? כשהקורה למעלה מכ'
- כב. מתי ממעט מרוחב המבוי? כשפתוח יותר מעשר
- כג. מי סובר קורה משום היכר? חכמים
- כד. מי סובר קורה משום מחיצה? ר' יהודה
- כה. מהו ההבדל ביניהם? (1) קורה למעלה מכ' אם צריך למעט (2) רחב מעשר אם צריך למעט (3) אם דינו כרשות היחיד גמורה לכל הדעות (4) קורה שאינה בריאה אם כשרה
- כו. ה"ת קורה למעלה מכ' ואין צורת הפתח ובכ"ז כשר? כשיש לחי משנה ב'

- א. כיצד מכשירין מבוי שהוא פתוח ברוח רביעית? ג' שיטות בדבר: (1) ב"ש בלחי וקורה (2) לר"א בשני לחיין לחי מכאן ולחי מכאן [הגמ' מסתפקת אם ס"ל כב"ה ורק מוסיף עוד לחי, או דס"ל כב"ש וצריך ב' לחיים וגם קורה] (3) לב"ה או לחי או קורה
- ב. מתי אין מועיל לחי וקורה? כשפתוח יותר מעשר
- ג. מתי גם לב"ש סגי בלחי או בקורה? כשהפתח פחות מד' אמות — לר' ישמעאל, ולרע"ק גם בזה נחלקו ב"ש
- ד. האם יש הבדל בין הכשר ע"י לחי או ע"י קורה? לחי לכו"ע משום מחיצה, קורה מחלו' אם משום מחיצה או משום קורה
- ה. איך ב"ש סוברים קורה משום היכר או משום מחיצה? בודאי משום היכר, שאם משום מחיצה הרי זה יורד וסותם, וא"כ בשביל מה צריך גם לחי
- ו. האם רוחב חלל פתח המבוי משני לענין הכשרו? כן, כשהוא רחב יותר מעשר אינו מועיל לא לחי ולא קורה (רק לר' יהודה דקורה משום מחיצה הקורה מועילה) כשהוא רחב מד"א עד י"א צריך לב"ש לחי וקורה בפחות מד"א, לר"י בשיטת ב"ש או לחי או קורה
- ז. מבוי שהוכשר ע"י לחי וקורה האם כבר מותר לטלטל בתוכו? לא, צריך גם שתופי מבואות

משנה ג - ה

- א. שיעור רוחב הקורה? טפח
- ב. שיעור עובי הקורה? אין לזה שיעור
- ג. מהו גודל של לבנה? ג' על ג' טפחים
- ד. מהו רוחב של אריח? טפח ומחצה
- ה. מהו אורך של אריח? ג' טפחים
- ו. האם יש איזו הגבלה לחוזק הקורה? מחלוקת חכמים ור"י, לחכמים דוקא בריאה וחזקה, ולר"י אע"פ שאינה בריאה
- ז. מהי סברת פלוגתם של חכמים ור"י? הולכים לשיטתם, לחכמים דקורה משום היכר, אם אינה חזקה לא יהיה ניכר שלקביעות הונחה שם, ולר"י דקורה משום מחיצה, גם כשאינה חזקה פיה יורד וסותם
- ח. באילו דברים חלוקים חכמים ור"י? (1) באינה בריאה (2) של קש וקנים (3) עקומה (4) עגולה
- ט. ה"ת קורה בריאה וחזקה ואינה כשרה? עקומה או עגולה לחכמים (לשי' הרמב"ם גם לחכמים כשרה)
- י. באיזה דבר אומרים "רואין כאילו היא של מתכת"? בשל קש וקנים

- יא. באיזה דבר אומרים "רואין כאילו היא פשוטה"? בעקומה
- יב. באיזה דבר אומרים "רואין כאילו היא מרובעת? בעגולה
- יג. כיצד מודדין את הרוחב בדבר עגול? מודד את ההיקף ושליש מההיקף זהו הרוחב
- יד. האם משנה ה' היא אליבא דכו"ע? רק לחפי ר' יהודה (רע"ב) וי"א שעקומה ועגולה גם לחכמים (תויו"ט)
- טו. איזה דבר שיעורו טפח? רוחב הקורה
- טז. איזה דבר שיעורו טפח ומחצה? אריח
- יז. איזה דבר שיעורו ג' טפחים? אורך לבינה
- יח. מה אין לו שיעור? עובי הקורה
משנה ר'
- א. מהו שיעור גובה הלחי? עשרה טפחים
- ב. מהו שיעור רוחב הלחי? מחלוקת, לחכמים כל שהוא, ולרי"ס ג"ט
- ג. מהו שיעור עובי הלחי? כל שהוא
- ד. באיזה שיעור אין מחלוקת? בגובה ועובי הלחי
- ה. באיזה שיעור יש מחלוקת? ברוחב הלחי
- ו. איזה דבר אין לו שיעור? (1) עובי הלחי לכו"ע (2) רוחב הלחי לחכמים
- ז. איזה דבר שיעורו ג' טפחים? רוחב הלחי לר' יוסי
- ח. איזה דבר שיעורו עשרה טפחים? גובה הלחי
משנה ז'
- א. לאיזה ענין מחלוקת בבעלי חיים? (1) לענין לחי (2) טומאת גולל (3) גיטי נשים
- ב. האם אפשר להעמיד אדם בתור לחי? מחלוקת חכמים ור' יוסי [וי"א שדוקא בע"ח אבל אדם לא]
- ג. האם לחי צריך להיות קבוע? לא, שהרי גם בע"ח אפשר להעמיד כלחי, ואפי' רי"ס שחולק היינו שחושש שמא תמות וכו'
- ד. מי חושש שמא תמות? ר' יוסי
- ה. מה איכפת לי שתמות הבהמה הלא היא קשורה למעלה? חיישינן שמא תיכווץ
- ו. על מה מחלוקת אם מטמא משום גולל? על בעל חיים
- ז. מהו גולל? כיסוי הקבר
- ח. האם בעלי חיים מקבלים טומאה? אינם מקבלים טומאה כלל, וטומאת גולל היא יוצאת מן הכלל
- ט. כשמוידיים את הבהמה מן הקבר האם היא טמאה? הרע"ב כ' שהיא מטמאה לעולם, וכ"ה שיטת רש"י, וי"א שמיד כשהיא פורשת מן הקבר היא טהורה, ואינה צריכה שום פעולה לטהרה
- י. האם אפשר לעשות מחיצה בבעלי חיים? מחלוקת חכמים ורי"ס
- יא. על מה מחלוקת אם כותבים על זה גט? על בעלי חיים – חכמים ורי"ס הגלילי
- יב. במה מחלוקת חכמים ור' יוסי? בלחי ע"י דבר שיש בו רוח חיים
- יג. במה מחלוקת חכמים ור' יוסי הגלילי? בכתיבת גט אשה על דבר שיש בו רוח חיים
- יד. במה מחלוקת חכמים ור' מאיר? בטומאת גולל אם יש בבעלי חיים
- טו. מי חושש למיתה? ר' יוסי
- טז. מי סובר שמחיצה העומדת ברוח חיים אינה מחיצה? ר' יוסי
משנה ח'
- א. איזו רשות הוא בקעה? כרמלית
- ב. מהו החידוש במחיצה של כלי בהמה? אע"פ שהרבה ממנה פרוץ (תויו"ט) אע"פ שאינם מבטלים את הכלים)
- ג. באיזה אופן הגדר אינו מועיל? כשהפרוץ מרובה
- ד. באיזה אופן אף כשהעומד מרובה – פסול? כשיש פירצה יותר מעשר
- ה. מתי אף כשיש פירצה יותר מעשר וכשר? בצורת הפתח
- ו. מתי אין המחיצה מועילה? (1) כשאינה גבוהה עשרה (2) כשהפרוץ מרובה על העומד (3) בפירצה יותר מעשר
משנה ט - י
- א. מהו מחיצת ערב? חבלים זה למעלה מזה
- ב. מהו מחיצת שתי? קנים
- ג. האם יש חסרון במחיצות אלו? מחיצה גמורה היא של שתי וערב, ואלו כשרות אף בערב לבד או בשתי לבד
- ד. מאיזה דין מכשירין מחיצות אלו, הלא הפרוץ מרובה? מדין לבוד, הואיל ואין בין חבל לחבל אלא פחות מג' טפחים אור, ה"ז כאילו הוא מחובר מתורת לבוד
- ה. האם יש מי שפוסל מחיצות כאלו? רי"ס ב"ר יהודה פוסל גם לשירא, ר' יהודה פוסל שלא בשירא
- ו. מי מכשיר מחיצות כאלו גם שלא בשירא? חכמים דר' יהודה, וחכמים דרי"ס ב"ר יהודה
- ז. ריב"י אומר "כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה" מהו כל מחיצה? שאפילו מחיצה של קורות צריכות להיות של שתי וערב, ולא רק מחיצות קרועות כחבלים וקנים
- ח. היכן מצינו שבין חולק על אביו? רי"ס ב"ר יהודה על אביו
- ט. מהו מחנה? חיילים היוצאים למלחמה
- י. למי התירו משום גזל? למחנה – מביאים עצים מכל מקום

- יא. ממה פטורים אנשי מחנה? (1) מנטילת ידיים לסעודה (2) מלעשר פירות דמאי (3) מלערב עירובי חצרות
 יב. מה התירו להם בענין אכילה? (1) אוכלים בלי נטילת ידיים (2) אוכלים דמאי ללא הפרשת מעשר
 יג. מה התירו להם בענין טלטול בשבת? מטלטלין בלי עירובי חצרות
 יד. באיזה עירוב גם אנשי מחנה חייבים? בעירובי תחומין
 עירובין פרק ב'

משנה א'

- כז. מהו "פס"? חתיכת קרש
 כח. מהן "ביראות"? בארות ובורות (מ"ש)
 כט. היכן נמצאים הביראות? ברשות הרבים
 ל. מהו הבעי' של הביראות? שבשבת א"א להוציא מהן מים
 לא. מהו הפתרון של פסי ביראות? עושים את השטח הפנימי מוקף – כרשות היחיד
 לב. האם זה פתרון כללי לכל דיני הוצאה? לא, רק כדי להשקות את בהמתן של עולי רגלים, וכשאין עולי רגלים אסור, ולאדם עצמו תמיד אסור
 לג. מהי המגרעת של פסי ביראות, מדוע אינן כמחיצות מתוקנות? (1) אינן מחיצות קבועות (2) הפרוץ יותר על העומד (3) יש לו פירצה יותר מעשר [לר"י דא"צ פשוטים באמצע]
 לד. מהו "דיומד"? עמוד פינת
 לה. במה חולקים ר' יהודה ור' מאיר? (1) בענין הרווח שבין הקרשים (2) בענין מספר הפסים
 לו. מהו המחלוקת של ר"י ור"מ בענין הרווח? לר"מ אסור שיהיה הרווח יותר מעשר אמות, ולר"י אפשר שיהא הרווח עד י"ג אמה ושליש
 לז. מהי המחלוקת בענין מספר הפסין? ר' מאיר מצריך ד' דיומדין ור' פשוטין, ולר"י די בד' דיומדין
 לח. מתי לכו"ע אין צריכים פשוטים? כשהרווח עד עשר אמות
 לט. מתי לכו"ע צריכים גם פשוטים? ביותר מ"ג אמה ושליש
 מ. מתי המחלוקת? מעשר עד י"ג אמה ושליש
 מא. כמה הוא היקף המחיצה? לר"מ י"ב אמה, ולר"י ח' אמות
 מב. כיצד משערין את הרווח שבין הפסין? מחלוקת, לר"מ כמלוא שתי רבקות של ג' בקר, ולר"י של ד' ד'
 מג. כמה הוא רוחב של בקר? אמה ושני שלישי אמה
 מד. בכמה בקר משערין לר"מ? בששה
 מה. כמה אמות הן? עשר
 מו. בכמה בקר משערין לר"י? בשמונה
 מז. כמה אמות הן? י"ג ושליש
 מח. מהי "רבקה"? הפרות כשהן קשורות זב"ז נקראות רבקה
 מט. כיצד משערין את שתי הרבקות? (1) קשורות ולא מותרות (2) אחת נכנסת ואחת יוצאת
 נ. מה בא לצמצם את הרווח? קשורות ולא מותרות
 נא. מה בא להרחיב את הרווח? אחת נכנסת ואחת יוצאת
 נב. האם במציאות אפשר להכניס ב' רבקות בין הדיומדין ביותר מעשר? לפי ר"מ אי אפשר, שהרי יש פס באמצע, ולפי ר"יע אפשר משנה ב' – ג'
 א. האם יש איזו הגבלה לשטח המוקף בפסי ביראות? כן, ישנה הגבלה בקוטרן השטח, וישנה הגבלה בגודל השטח
 ב. מהו השיעור הקטן? שתי אמות משפת הבאר עד הפסין, כדי שתהא פרה ראשה ורובה בפנים ושונה
 ג. מהו השיעור הגדול? לפי חכמים אין לזה שיעור ויכול להגדיל את השטח כמה שרוצה, ובלבד שירבה בפסין, ולפי ר' יהודה ההגבלה היא עד בית סאתיים
 ד. כמה אמות הוא בית סאתיים? מאה על חמשים אמה
 ה. מהי סברת מחלוקתם של חכמים ור"י בגודל השטח של פסי ביראות? דלחכמים הוי כהוקף לדירה, ולכן אין לזה שיעור, אבל ר"י סובר דבאר אין דינו כהוקף לדירה, לכן שיעורו בית סאתיים
 ו. אלו שטחים לא הוקפו לדירה? (1) גינה (2) קרפף (3) ביראות לר"י
 ז. אלו שטחים הוקפו לדירה? (1) דיר (2) סחר (3) מוקצה (4) חצר (5) ביראות לחכמים
 ח. באיזה שטח מחלוקת אם דינו כהוקף לדירה? בפסי ביראות
 ט. מהו "דיר"? שטח גדור בשדה סביב לבהמות כדי שיזבלו השדה
 י. מהו "סחר"? מקום גדור בעיר לשמירת הבהמות
 יא. מהו "מוקצה"? מקום גדור שאחורי הבתים
 יב. למאי נפ"מ אם נקרא הוקף לדירה? לענין גודלו, שאם הוקף לדירה אין לו שיעור, ואם לא הוקף לדירה שעורו עד בית סאתיים
 יג. מדוע חוזרת המשנה על הפיסקא "ומותר להרחיק כל שהוא וכו'" הרי כבר נאמר במשנה ב' בסוף משנה ג' הוא מסכם את דבריו, שכמו בדיר וסחר מכיון שהוקף לדירה אין לו שיעור, כך בביראות
 יד. מתי אין ההיתר של פסי ביראות? (1) בחו"ל, או באר"י כשאין עולי רגלים (2) בפחות מב' אמות (3) ביותר מבית סאתיים – לר' יהודה [4] ממשנה ד: כשדרך הרבים מפסקתן – לר' יהודה
 טו. ה"ת מחיצה גמורה ואינה מתרת? כשלא הוקפה לדירה ביותר מבית סאתיים משנה ד'

- טז. ה"ת שאין פסי ביראות מועילות גם בשיעור של בית סאתיים? אם היתה דרך הרבים מפסקתן, שהליכת הרבים מבטלת מחיצת הפסין מלהיות רשות היחיד – לר' יהודה
- יז. מהי שיטת חכמים בזה? שאין דרך הרבים מבטל מעשה
- יח. לאיזה מקום – מים מועילין פסין לכו"ע? לבאר הרבים
- יט. לאיזה מקום אין מועילין פסין לכו"ע? לבור היחיד
- כ. על איזה מקום מחלוקת אם מועילין פסין? (1) על בור הרבים (2) על באר היחיד
- כא. מהו הטעם של היתר פסי ביראות? כדי שיהיו מים מצויין לעולי רגלים להשקות בהמתם
- כב. האם האדם עצמו מותר לו לשתות בתוך הפסי ביראות? לא, ההיתר הוא רק לבהמות
- כג. מתי אסור לכו"ע לטלטל בתוך הפסין? כשאין שם מים
- כד. היתר הפסין נאמר רק לבארות או גם לבורות? לבור היחיד לכו"ע לא, לבור הרבים מחלוקת רע"ק וריב"ב
- כה. לאיזה באר אין מועיל היתר פסי ביראות? לבור היחיד לריב"ב
- כו. מה מבטל את ההיתר של פסי ביראות? דרך הרבים לר"י
- כז. איך קורא ריב"ב למחיצה? חגורה
- משנה ה' – ר'

- א. על איזה מקום המחלוקת במשנה אם בעיני הוקף לדירה, ומה נקרא דירה, ובשיעור השטח? בגינה וקרפף
- ב. מה הם השיעורים בגינה וקרפף? (1) בית סאתיים (משנה ג') (2) שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים (3) ארכה כרחבה דוקא (ר' אליעזר) (4) אפילו בית כור (ר' אלעאי בשם ר' אליעזר)
- ג. מי לא מצריך הוקף לדירה בגינה וקרפף? (1) ר' יהודה דמשנה ג' (2) ר' עקיבא ר"א ור"ס ור"א (ד – ה)
- ד. מי מצריך הוקף לדירה? ר' יהודה בן בבא ור' יהודה
- ה. מה נקראת דירה לגבי זה? לריב"ב דוקא שומירה או בית דירה לר' יהודה אפילו בור או שיח או מערה
- ו. "ובלבד שיהא בה שבעים אמה ושיריים על שבעים אמה ושיריים" בא לאפוקי פחות מהשיעור הזה או יותר מהשיעור הזה? לאפוקי יותר משיעור זה
- ז. ה"ת בגינה וקרפף אע"פ שאין שם שום בית דירה ובכ"ז דינה כהוקף לדירה לכו"ע? בסמוכה לעיר
- ח. מה נקרא מוקף לדירה לא בגינה וקרפף – ראה לעיל משנה ב' – ג' שאלה ז'
- ט. ה"ת שאין יותר מבית סאתיים ואסור? כשאינו שטח מרובע של שיעור בית סאתיים – לר"א
- י. איזה שיעור יותר גדול – בית סאתיים או ע' אמה ושיריים? בית סאתיים
- יא. מהי שיטת רבי אליעזר בשיעור גינה וקרפף? במשנה ד' שדוקא בית סאתיים בריבוע ולר' אלעאי בשם ר' אליעזר במשנה ה' דאפילו בית כור, אולם יש גורסים במשנה ד' ר' אלעזר
- יב. ה"ת שבור מתיר לטלטל לא בפסי ביראות? בגינה וקרפף
- יג. איך נקראת סוכת שומרים? שומירה
- יד. כשאחד מבני החצר שכח ולא עירב האם מותר למישהו מבני החצר להוציא מביתו לחצר? לא, לכולם אסור
- טו. באיזה אופן אפשר להתיר לבני החצר להוציא מביתם לחצר? כשזה שלא עירב ביטל את רשותו בחצר
- טז. מתי מותרים בני החצר להוציא גם מביתו של מי שלא עירב? כשביטל ג"כ את רשות ביתו
- יז. זה שלא עירב וביטל את רשותו האם מותר לו להוציא מביתם של בני החצר לחצר? כן, דהוי כאורח אצלם
- יח. האם מותר לו להוציא גם מביתו שלו? כיון שביטלו לבני החצר אסור לו להוציא, דבשעה שמוציא מביתו לחצר חוזר ומחזיק ברשותו הוא ואוסר עליהן
- יט. באיזה אופן מדובר במשנה שלהם מותר? כשביטל את רשותו ומוקי בגמרא שמן הסתם כשביטל את רשותו, והיינו את חלקו שיש לו בחצר, מן הסתם ביטל גם את ביתו בשביל בני החצר
- כ. מה שמע ר' אלעאי מר' אליעזר לענין גינה וקרפף? שאפילו כבית כור
- כא. מה שמע לענין ביטול רשות של אחד שלא עירב? שאף שלא אמר שמבטל גם את ביתו, מכיון שביטל את רשות חצרו ביטל נמי את ביתו
- כב. מה שמע לענין מרור בפסח? שיוציאין בעקרבינין

עירובין פרק ג'

משנה א'

- א) על איזה עירוב המדובר במשנה? (1) תחומין (2) מבואות
- ב) מדוע א"א לומר על ערובי חצרות? דאין ערובי חצרות אלא בפת
- ג) במה אין עושים ערובי תחומין ושתופי מבואות? במים ובמלח
- ד) אלו דברים אין נקראים מזון? מים מלח
- ה) לאיזה ענין מים ומלח אינם נקראים מזון? (1) תחומין ומבואות (2) מעשר שני (3) נדר
- ו) הלכה לענין מקח במעות מע"ש בירושלים? הכל נקח בכסף מעשר חוץ מן המים והמלח
- ז) הלכה לענין נדר? הנודר מן המזון מותר במים ובמלח
- ח) האם מותר לערב לאחד דבר שאסור לו, אבל מותר לאחרים? מחלוקת חכמים וסומכוס, לחכמים מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה, ולסומכוס אין מערבין לישראל בתרומה
- ט) באיזה דבר יש מחלוקת אם מערבין בו? לישראל בתרומה
- י) האם גם לנזיר ביין מחלוקת חכמים וסומכוס? לא, לכו"ע מערבין לנזיר ביין, משום שאפשר לישאל על נדרו
- יא) האם ישנה איזו הגבלה למקום ששם מניח את העירוב? צריך שיהיה מקום שאפשר לו ליכנס לשם – הוא ועירובו במקום אחד

- (יב) מדוע מערבין לכהן בבית הפרס, האם מותר לכהן ליכנס לבית הפרס? אסור לו לכהן ליכנס בבית הפרס אבל מכיון שזה רק מדרבנן התירו לגבי עירוב, כיון דאפשר ליכנס ע"י ניפוח, ע"י רע"ב
- (ג) מהו "בית הפרס"? שדה שיש בה ספק טומאת מת, נקרא בית הפרס על שם התפשטות הטומאה על כל השדה, ופרס הוא מלשון פורס מפה (פיה"מ להר"מ אהלות פ"ז מ"א) וי"מ מלשון פרוסה, והיינו דבר פרוס ושבור, שהעצמות של מת נפרסים במדרס רגלים, או ע"י מחרישה (תוס' נדה נ"ז, א') וי"מ מלשון פרסה, שפרסות רגלי בנ"א נמנעות מלהלך שם מפני הטומאה (תוס' נדה שם בפ"י הב')
- (יד) על איזה מקום מחלוקת אם מערבין שם? על בית הקברות
- (טו) מהי סברת ר' יהודה דמערבין בביה"ק? שאפשר ליכנס שם בשידה תיבה ומגדל
- (טז) פירוש "לילך לחוץ"? לחוץ מל' מחיצה לחצוץ
- (יז) מה מותר גם לישראל? לערב בתרומה
- (יח) מה מותר גם לכהן? לערב בבית הפרס
- (יט) מה מותר לעשות בבית הקברות? ערוב תחומין לר"י
- (כ) מה אפשר לעשות לנזיר? לערב ביין
- (כא) האם מערבין ליום הכיפורים, שהרי אסור באכילה? מערבין, דחזי לקטן, וגם לסומכוס, ע"י בגמרא משנה ב'
- (א) מהו הטעם שמערבין בדמאי? (1) דחזי לעניים (2) דאי בעי מפקיר לנכסיה וחזי גם לדידיה, לחכמים דמשנה א' די בטעם הא', ולסומכוס מהטעם הב'
- (ב) האם מערבין במעש"ר שלא ניטלה ממנו תרומתו? לא, דהוי טבל
- (ג) למי שייך מעש"ר ומי אוכלו? שייך ללוי, ומותר גם לישראל
- (ד) איזה חידוש יש ב"מעש"ר שניטלה תרומתו"? מבואר בגמרא
- (ה) "ובמעש"ר שני והקדש שנפדו" – מה החידוש? מבואר בגמרא
- (ו) האם לישראל מערבין בחלה ובתרומה? משנה זו סוברת כסומכוס דמשנה א' דלישראל רק בחולון
- (ז) באלו דברים אין מערבין? (1) בטבל (2) במעש"ר שלא ניטלה תרומתו (3) במעש"ר והקדש שלא נפדו (4) ישראל בחלה ובתרומה
- (ח) ביד מי אין משלחין עירוב? (1) ביד חש"ו (2) ביד מי שאינו מודה בעירוב
- (ט) מיהו "אינו מודה בעירוב"? כותי או צדוקי
- (י) "ואם אמר לאחר לקבלו ממנו" – מי אמר לקבל ממני? השולח אמר לאחר לקבלו מן החש"ו
- (יא) ה"ת ששולח עירוב ע"י קטן והוי עירוב? כשגדול מקבלו ממנו
- (יב) ה"ת ששולח עירוב ע"י גדול ואינו עירוב? כשאינו מודה בעירוב משנה ג'
- (א) "נתנו באילן וכו'" היכן שביתתו? ברשות הרבים
- (ב) איזה רשות הוא האילן? רשות היחיד
- (ג) מדוע למטה מי"ט עירובו ערוב? דהוי כרמלית, ומכרמלית לרה"ר הוי איסור דרבנן, ובין השמשות לא גזרו
- (ד) איזה שבות התירו בבין השמשות? (1) הוצאה מכרמלית לרה"ר (2) השתמשות באילן
- (ה) "נתנו בבור וכו'" היכן שביתתו? בכרמלית
- (ו) איזה שבות התירו בזה? הוצאה מרה"ר לכרמלית
- (ז) "נתנו בראש הקנה" היכן שביתתו? ברשות הרבים
- (ח) מדוע בראש הקנה ערובו ערוב? דל"ה רה"י
- (ט) מה הדין כשהקנה מחובר? אינו עירוב, דחיישינן שמא יקטום
- (י) ה"ת נתן עירובו באילן למעלה מי' והוי עירוב? כשזה ברה"י או בכרמלית
- (יא) ה"ת נתן עירובו בבור ול"ה עירוב? כשזה ברה"ר
- (יב) נתן עירובו על עמוד של "בטון" האם הוי עירוב? כן
- (יג) מאי שנא עמוד מקנה מחובר דל"ה עירוב? דבקנה יש חשש שמא יקטום
- (יד) נתן עירובו על מחובר צומח שאינו רשות היחיד האם עירובו ערוב? באילן עירובו ערוב, בקנה לא
- (טו) מהו ההבדל בין אילן לקנה? באילן לא גזרינן שמא יקטום, ובקנה גזרינן שמא יקטום (ע"י רע"ב)
- (טז) נתנו בארון ואבד המפתח האם זה עירוב? מחלוקת חכמים ור' אליעזר
- (יז) מדוע לחכמים הוי עירוב הלא אינו יכול ליקח את האוכל? מדובר שקשור בחבלים ואפשר לחתכם בסכין, וכיון שהחיתוך הוי איסור דרבנן משום דמקלקל, מותר בביה"ש
- (יח) מדוע ר"א אוסר? דס"ל שיש כאן עוד איסור דרבנן והוא טלטול הסכין שלא לצורך תשמישו, דס"ל כר' נחמי' שאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו המיוחד
- (יט) איזה פסקא במשנה מיירי ששביתתו ברה"ר? (1) נתנו באילן (2) נתנו בראש הקנה
- (כ) איזה פסקא מיירי ששביתתו בכרמלית? נתנו בבור
- (כא) איזה פסקא מיירי בכל רשות שהוא? נתנו במגדל
- (כב) מי סובר שאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו? ר' אליעזר משנה ד'
- (א) באיזה תרומה א"א לערב גם לכהנים? בתרומה טמאה
- (ב) האם העירוב צריך להשאר במקומו עד שיבא לשם בשבת? לא, העיקר שיהיה שם בבין השמשות
- (ג) ה"ת שהעירוב קיים כל השבת ואינו עירוב? (1) נתגלגל חוץ לתחום (2) נפל עליו גל (3) תרומה ונטמאה

- (ד) מה הדין בספק אם היה קיים בבה"ש? מחלוקת ר"מ ור' יהודה עם רי"ס ור"ש
- (ה) במה תלויה פלוגתתם? אם תחומין דאורייתא או דרבנן, שאם דא"ו ספקו לחומרא, ואם דרבנן ספקו לקולא
- (ו) איזו הלכה היא מדין חזקה? ספק עירוב לרי"ס ור"ש כשר דהעמד עירוב על חזקתו
- (ז) מה זה חמר גמל? אדם המנהיג חמור וגמל, החמור הולך לפניו והגמל לאחריו, נמצא נמשך מהחמר ומהגמל, החמור מושכו לפניו והגמל מעכבו לאחריו
- (ח) מי סובר תחומין דאורייתא? ר"מ ור' יהודה
- (ט) מי סובר העמד דבר על חזקתו? רי"ס ור"ש
- (י) מי סובר שספק עירוב כשר? רי"ס ור"ש וחמשה זקנים שהעיד אבטולמוס
- (יא) ה"ת שמגיע למקום שביתתו ולא מצא כלום מהעירוב שהניח, ובכ"ז יש לו אלפיים אמה? כשבבין השמשות עדיין היה קיים
- (יב) ה"ת שלא קנה שביתה ובכ"ז הפסיד מביתו אלפיים אמה לכל רוח? בספק אם היה קיים בבין השמשות לר' מאיר ור' יהודה משנה ה'
- (א) איזו הלכה בתחומין תלויה בדין ברירה? כשמניח ב' עירובין בשני רוחות ומתנה אם לצד זה או לצד זה, ולמחר אמרינן יש ברירה בבין השמשות דעל צד זה כיוון וקנה
- (ב) איזה דוגמאות על תנאי? א' על בריחה, שאם באו גוים מצד זה הוא בורח לכיוון השני, ב' על התקרבות שאם בא חכם מצד זה הוא מתקרב לצד החכם
- (ג) ע"מ הוא אומר "מן המערב עירובי למזרח"? אם באו גוים
- (ד) ע"מ הוא אומר "מן המערב עירובי למערב"? אם בא חכם
- (ה) עמ"א "באו מכאן ומכאן"? אם באו גוים
- (ו) עמ"א "בא לכאן ולכאן"? אם בא חכם
- (ז) מהי הפלוגתא של חכמים ור' יהודה? כשבאו שנים אחד חכם ואחד רבו, לחכמים הולך למקום שרוצה, ולר"י דוקא לצד רבו
- (ח) מתי אומרים למקום שירצה ילך? (1) באו מכאן ומכאן (2) בא לכאן ולכאן (3) כששניהם רבותיו משנה ר'
- (א) מהי סברת פלוגתתם של ר"א וחכמים? אם יו"ט ושבת הן קדושה אחת או ב' קדושות
- (ב) למאי נפ"מ אי קדושה אחת או ב' קדושות? שאם הן קדושה אחת אי אפשר לערב לב' ימים, כמו שא"א לערב לחצי יום למזרח ולחצי יום למערב, ואם הם ב' קדושות ערובו של היום מועיל ליו"ט ושל מחרתו לשבת
- (ג) מהי שיטת ר"א? שהן ב' קדושות
- (ד) מהי שיטת חכמים? מסתפקים הם אם קדושה אחת או ב' קדושות, והולכים לחומרא לכאן ולכאן
- (ה) ממה ראה ר"א בד' חכמים שהן ב' קדושות? שאומרים "נאכל בראשון אין עירובו לשני", ואי חדא קדושה נינהו הוי ליה כחד יומא אריכתא ויקנה בבה"ש לשניהם (רע"ב)
- (ו) מתי מניח את העירוב השני – ערב יום הראשון או ערב יום השני? כשיו"ט לפני השבת מניח עירוב בע"ש, וכששבת לפני יו"ט מניח בערב שבת ב' העירובין
- (ז) האם לחכמים יש עצה על עירוב דיום שני? בראשון מחשיך עליו ונוטלו, בשני מחשיך עליו ואוכלו
- (ח) כיצד יתכן שביום שני יניח את ערובו מרוח שני, הלא כשהניח את העירוב ביום ראשון בתחום אלפיים הרי הפסיד כל האלפיים של הרוח השני, וא"כ כיצד יבוא למקום עירובו? מיירי בהניח עירובו לסוף אלף אמה מהעיר, ולסוף אלף אמה מהרוח השני (גמרא)
- (ט) כשיו"ט לפני השבת ומניח עירובו בע"ש, הלא הוא מכין מיו"ט לשבת? על כרחך שאותו עירוב שהניח אתמול מניח בע"ש, אבל בפת אחר באמת א"א משום מכין (רע"ב)
- (י) ביו"ט שלפני שבת והניח עירוב בערב יו"ט האם העירוב מועיל גם לשבת? אם העירוב קיים גם בשבת לכו"ע מועיל, ואם אינו קיים, למ"ד דקדושה אחת הן – מועיל, ולמ"ד דב' קדושות הן, אינו מועיל
- (יא) מתי אפשר לערב דוקא בפת שכבר עירב מאתמול? ביו"ט שלפני שבת
- (יב) ה"ת נאכל עירובו בבין השמשות וסומך עליו? כשיו"ט סמוך לשבת, ואי אמרינן דקדושה אחת היא, מועיל העירוב של בה"ש הראשון, אע"פ שבבה"ש השני כבר נאכל
- (יג) איזה משפט מיותר במשנה? "או מערב לשני ימים או אינו מערב כל עיקר" (עי' רע"ב)
- (יד) האם אפשר להניח את העירוב ביום חמישי בשביל שבת? לא
- (טו) ה"ת שמניח ביום חמישי ומועיל לשבת? למ"ד שיו"ט ושבת קדושה אחת הן משנה ז' – ח' – ט'
- (א) מהו סברת פלוגתתם של ר' יהודה וחכמים? אם שני הימים של ר"ה קדושה אחת הם או ב' קדושות
- (ב) מה הדין בר"ה של זמנינו, שאינן ב' ימים בגלל העיבור של חד אלול, אלא הם א' וב' דתשרי? לכו"ע קדושה אחת הם
- (ג) מדוע לא הודו לו חכמים? דקסברי קדושה אחת הן
- (ד) לאיזה ענין מחלוקת ר"י וחכמים לגבי ר"ה? (1) לעירוב (2) למעשר (3) לביצה שנולדה בראשון
- (ה) מדוע צריך התנאה למעשר? כי אין מפרישין תרו"מ ביו"ט
- (ו) במה חולקין ר' דוסא בן הרבנס עם חכמים? (1) אם מזכירין של ר"ה בראש השנה (2) אם אומרים בנוסח התפילה בל' תנאי עירובין פרק ד'
- משנה א' – ב'
- (א) האם יש הבדל בין יצא מדעתו חוץ לתחום ליצא באונס? בשניהם אין לו אלא ד' אמות
- (ב) א"כ מהו שאמר "מי שהוציא וזהו גוים וכו'"? שאם החזירוהו באונס אז אם היציאה היתה מדעת אע"פ שהחזירוהו באונס אין לו אלא ד"א בעירו, אבל אם גם היציאה היתה באונס, אז כשהחזירוהו כאילו לא יצא
- (ג) כשהוציאוהו גוים מתי אין לו אלא ד"א? כשהוציאוהו מחוץ לתחום במקום פתוח, ולר"י ורע"ק גם במקום מחיצות

- (ד) כשהוציאוהו גוים מתי מהלך את כולה? כשהכניסוהו למקום המוקף מחיצות לר"ג וראב"ע
- (ה) איזה מקום גדול נחשב לד' אמות? המוקף מחיצות לר"ג וראב"ע
- (ו) כשהוליכוהו בשבת למקום המוקף מחיצות האם מהלך את כולו? מחלוקת, לר"ג וראב"ע מהלך את כולה, ולר' יהושע ורע"ק אין לו אלא ד' אמות
- (ז) מהו הטעם של ר"י ורע"ק שאין לו אלא ד"א? (1) שלא שבת באויר המחיצות בערב שבת (2) שגזרו אטו אין להן מחיצות
- (ח) מתי כשהוליכוהו בשבת במקום המוקף מחיצות, מעיקר הדין לכו"ע מהלך את כולה? בספינה, שבשבת הולכה הרוח חוץ לתחום גם לר"י ורע"ק מהלך את כולה
- (ט) מדוע בספינה מותר מעיקר הדין? (1) דכשהיא מהלכת בודאי מותר, עי' תפא"י (2) הרי שבתו בע"ש באויר מחיצות
- (י) מי החמיר על עצמו? ר' יהושע ורע"ק
- (יא) ה"ת שבעירו אין לו אלא ד' אמות? כשיצא חוץ לתחום
- (יב) ה"ת שאע"פ שהיה חוץ לתחום בשבת והוחזר ודינו כאנשי העיר? שהוציאוהו והחזירוהו בע"כ
- (יג) כשהגיעה הספינה לנמל בשבת האם מותר לירד לנמל? כשהנמל מוקף מחיצות לר"ג וראב"ע מותר, כשאין הנמל מוקף מחיצות אסור, כשבבין השמשות כבר היו בתוך התחום מותר
- משנה ג'
- (א) ה"ת שיצא מדעתו חוץ לתחום עירו ויש לו אלפיים אמה לכל רוח? כשיצא ברשות, כגון לעדות החדש או להצלת נפשות
- (ב) באיזה אופן מותר לו גם לחזור לעירו אע"פ שכבר יצא חוץ לתחום עירו? כשהתחום שנתנו לו מובלע בתוך תחום עירו
- (ג) היוצאים להציל האם מותר להם לחזור לעירם כשהם נמצאים חוץ לתחום? לא
- (ד) א"כ מהו שאמר "שכל היוצאים להציל חוזרין למקומן"? הכוונה למקומם שבתוך התחום
- (ה) מהו החידוש בזה? שחוזרין למקומן אפילו בכלי זיין
- (ו) מה הקילו ליוצא להציל? (1) יש לו אלפיים לכל רוח (2) שחזור למקומו [בתוך אלפיים] אפילו בכלי זיין
- משנה ד'
- (א) ה"ת שנכנס לעיר רק בשבת ודינו כאנשי העיר? כשהיה בבה"ש בתחום העיר ונתכוין לשבות בה
- (ב) מתי אף כשהיה בבה"ש בתחום העיר ואין דינו כאנשי העיר? כשלא ידע שנמצא בתוך התחום – לר' מאיר
- (ג) איזו הלכה היא מצד שביתה בטעות? כשישב בדרך ולא ידע שנמצא בתחום עיר, לר' יהודה יכנס, שאיל היה יודע היה מתכוין לקנות שביתה עם בני העיר, הרי שביתה מקומו בטעות, ואנו דנין אותו כאילו ידע וכוון
- (ד) ר' מאיר אומר "לא יכנס" מדוע לא יכנס הלוא הוא נמצא בתחום העיר ויש לו אלפיים אמה? בודאי שמותר לו ליכנס לתוך העיר, והכוונה "לא יכנס" – להיות כאנשי העיר שיש להם אלפיים לכל רוח, אלא יכנס רק עד אלפיים אמה ממקום שביתתו
- (ה) כשאדם ישב בע"ש באיזה מקום עד שחשכה ולא אמר כלום האם יש לו אלפיים אמה? כן (רע"ב)
- משנה ה'
- (א) האם אפשר לקנות שביתה שלא מדעת? מחלוקת ריב"נ וחכמים
- (ב) מהו הדוגמא לקניית שביתה שלא מדעת? היה ישן
- (ג) כמה תלויה פלוגתתם של ריב"נ וחכמים? אם חפצי הפקר, שאין להם דעת בעלים, קונים שביתה במקומן, ריב"נ סובר שקונים שביתה ויש להם אלפיים אמה לכל רוח, וה"ה הישן שאין לו דעת בשעה שקונה שביתה, וחכמים סוברים שחפצי הפקר אינם קונים שביתה כמקומם, וה"ה ישן
- (ד) כיצד מחשבין ד' אמות? ג' שיטות בדבר: לחכמים: ד"א לכל רוח שהם ח' אמות מרובעות. לר"א: ב' אמות לכל רוח שהם ד"א מרובעות. לר' יהודה ד' אמות רק לצד אחד, ואיזה שירצה יבחר
- (ה) ה"ת אדם שלא קנה שביתה בכלל ויש לו אלפיים אמה לכל רוח? ישן בדרך – לריב"נ
- משנה ו'
- (א) "היו שנים" מה קרה עם השנים? שהיו ישנים בדרך ולדעת חכמים שאין להם אלא ד"א (מאירי)
- (ב) "מביאין ואוכלין באמצע, ובלבד שלא יוציא וכו'" – מהו החידוש כאן הרישא שמותר, או הסיפא שאסור? הרישא שמותר, ולא גזרינן שיאכלו זה מזה
- (ג) "היו שלשה" מה קרה עם השלשה? שהיו ישנים בדרך
- (ד) האם שלשת האנשים שוים בדין של שלש חצרות? לפי ר' שמעון הדין שוה בשניהם, ולפי חכמים בג' אנשים באמת מותר, אבל בג' חצרות אסור משום גזרה, עי' רע"ב
- משנה ז'
- (א) ה"ת שקונה שביתה באמירה בלבד? בבא מן הדרך ואמר שביתתי במקום מסוים
- (ב) מה היה רצונו של האיש הזה? היה עומד במקום שמשם ועד ביתו יותר מאלפיים אמה, ואם קונה לו שביתה במקומו לא יוכל לילך לביתו, והוא עייף ורוצה לנוח, והיה מכיר אילן או גדר בסוף אלפיים של מקומו, או בתוכם, ולולא שהוא עייף היה מגיע לשם עד שחשכה, ואמר שביתתי תחתיו ואלך אחר שאנוח מכאן לאילן, ומאילן לביתי
- (ג) באיזה אופן מועיל כשאמר שביתתי תחת אילן פלוני? שאמר שביתתי בעיקרו
- (ד) באיזה אופן לא אמר כלום? שאמר שביתתי תחתיו, הואיל ולא פירש איזה ד"א בחר לו מתחתיו של אילן
- משנה ח'
- (א) כיצד מודדין אלפיים אמה בשדה? מחלוקת, לרחב"א עגולות, לחכמים מרובעות
- (ב) ה"ת שיש לו יותר מאלפיים אמה? בזויות
- (ג) על מה אומר "כטבלא מרובעת"? על אלפיים אמה מרובעות
- (ד) "ואמר שביתתי במקומי זכה לו מקומו אלפיים אמה וכו'" – מה הדין כשלא אמר כלום? ג"כ יש לו אלפיים אמה, עיין משנה ד', ועי' תוי"ט כאן

ה) ואמר שביתתי במקומו וכו' – האם יש כאן איזה חידוש? כן, שאין אומרים שזו שביתה בטעות ויכנס, שהרי אילו היה יודע שיש שם אילן או גדר היה קונה לו שביתה שם. ולא דמי מי שהוא סמוך לעיר ולא ידע, הניכר לכל ומפורסם ששביתתו בטעות, מה שאינו ניכר לומר דאילו היה יודע האילן או הגדר לא היה אומר שביתתי במקומי (רבינו יהונתן)

משנה ט'

- א) באיזה דבר מערבין עירוב תחומין? (1 בפת 2) ברגליו
- ב) עיקר עירוב בפת וע"י שליח, או ברגליו? מחלוקת, לר"מ עירוב בפת, ורק לעני ולבא בדרך הקילו לערב ברגליו. ולר' יהודה עיקר עירוב ברגליו, ורק הקילו על העשיר בביתו ע"י שליח בפת, שלא יצטרך לצאת ברגליו
- ג) "וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו" האם לר' יהודה לא אמרו את המאמר הזה "העני מערב ברגליו"? גם לר"י נאמר, אלא דס"ל שלא דברו אלא בהווה, שהעני והבא בדרך שאין לו מספיק פת, דרכם לערב ברגל, אבל באמת גם עשיר מערב ברגליו לכתחילה
- ד) על מי אמרו "מערבין בפת"? לר"מ על כולם מעיקר הדין, ורק לעני ולבא בדרך הקילו לערב ברגליהם, ולר"י הכוונה שמערבין גם בפת, אבל העיקר הוא ברגל
- ה) היושב בביתו ואומר שביתתי במקום פלוני האם מועיל? לכו"ע אינו מועיל
- משנה י'
- א) "מי שיצא לילך" לאיזו מטרה? לערב לבני העיר
- ב) "בעיר שמערבין בה" ביאור? לילך לעיר שרגליו בני עירו לערב, בכדי שילכו לעיר הסמוכה שאפשר ללכת אליה ע"י עירוב, והיינו שהיא סמוכה לעירם כארבעת אלפים
- ג) מדוע הוא מותר לילך, הרי לא הגיע למקום? כיון שהחזיק בדרך הוי כמי שאומר שביתתי במקום פלוני וקנה שביתה
- ד) לר' מאיר האם הוא מרויח משהו? רק מפסיד, שלולא הלך יש לו אלפיים לכל רוח כעירו, ועכשיו יש לו רק אלפיים לכוון שהלך, אבל לילך לעיר האחרת אי אפשר לו
- ה) ה"ת עשיר שלא הלך ברגליו וגם לא עירב בפת ומועיל? כשיצא ע"מ לערב בפת והחזירו חבריו
- ו) לר' מאיר באיזה ספק הוא השליח? ספק דינו כעני הואיל והחזיק בדרך, ספק דינו כעשיר שהיה יכול לילך ולערב בפת
- ז) ה"ת שלא קנה שביתה בפועל במקום אחר ומפסיד בעירו שלא יוכל ללכת אלפיים לכל רוח? כשיצא לערב והחזירו חבריו – לר"מ משנה י"א
- א) במה תלויה המחלוקת של חכמים ור"א? אם הבלעת תחומין מילתא היא אם לא
- ב) מדוע לר"א דוקא בשתים יכנס ולא בשלש? דס"ל דהד"א שנותנין לו – הוא באמצען, באופן שיש לו רק ב"א לפניו
- ג) מהו הבלעת תחומין? כשיצא חוץ לתחום אמה, הואיל ויש לו ד"א, הרי תחומו מובלע בתוך תחום העיר, לר"א מילתא היא ולחכמים לא מילתא היא
- ד) להעיר ממשנה ג' מי שיצא וכו' יש לו אלפיים אמה לכל רוח. [שם המדובר שיצא ברשות, לדבר מצוה]
- ה) מי יכול לסבור דגם ביצא שלש אמות יכנס? למ"ד דהבלעת תחומין מילתא היא, וגם ס"ל דנותנין לו ד' אמות מכל צד
- ו) באיזה אופן כשהוא מחוץ לתחום רק אמה אחת ולא יכנס? כשבא מן הדרך והחשיך חוץ לתחום
- ז) מי שהחשיך בדרך וכו' מדוע אין לו אלפיים אמה ממקום שהוא עומד? שלא היה מתכוין לקנות שביתה במקומו, שהיה סבור ליכנס לעיר
- ח) החשיך חוץ לתחום מה דינו? כשהוא רחוק יותר מט"ו אמה לכו"ע לא יכנס, פחות מזה ואפי' אמה אחת, לחכמים לא יכנס ולר"ש לא יכנס
- ט) האם סימני תחום שבת הם מדויקים? לר"ש אינם מדויקים עד ט"ו אמה
- י) לר"ש שאין המשוחות ממצין את המדות, האם גם ביצא ס"ל לר"ש דעד ט"ו אמה יכנס? הרע"ב כתב שלא, שלא הקילו רק בבא מן הדרך שהוא אנוס
- יא) איך קורין למודדין? משוחות

עירובין פרק ה'

משנה א'

- א) מהו עיבור העיר? תוספת שטחים לעיר
- ב) אלו דברים נחשבים לעיבור העיר? (1 בית 2) פגום (3 גדודית 4) גשר (5) ביה"ק
- ג) איזה גשר אינו נחשב? כשאינו בו בית דירה למוכס
- ד) איזה ביה"ק אינו נחשב? שאין בו בית דירה לשומר
- ה) ה"ת שמותר ללכת יותר מאלפיים אמה חוץ לעיר? אם כנגדו יוצא מוציאין את המדה כנגדו
- ו) ה"ת שאין כנגדו שום דבר ומותר לצאת יותר מאלפיים? בזויות, שעושין אותה כמין טבלא מרובעת
- ז) "ועושין אותה כמין טבלא מרובעת כדי שיהא נשכר את הזויות" האם זו אותה הלכה שלמדנו בפ"ד מ"ח, ושם הוא פלוגתא לרחב"א עגולות ולחכמים מרובעות? שם מדובר בתחומין, וכאן את העיר, שאם העיר היא עגולה מרבעין אותה ומשם מודדין את האלפיים אמה, ע"י תוי"ט
- ח) איך קורין לבלוטה בכותל? פגום
- ט) איך קורין לחורבות בתים? גדודיות
- י) איך קורין לבנין שמשך על קבר? נפשות

משנה ב' – ג'

- א) מאיזה מקום חוץ לעיר מתחילין למדוד אלפיים אמה? מחלוקת, לחכמים מיד אחרי העיר, ולר"מ אחרי שבעים אמה ושיריים
- ב) מתי לכו"ע נותנין קרפף לעיר? בין שתי עיירות

- (ג) ה"ת שיש שטח פנוי יותר מע' אמה ושיריים ונחשב לכו"ע עם העיר? בשתי עיירות סמוכות ויש ביניהם קמ"א אמה וב' טפחים שע"ז נחשבות כעיר אחת
- (ד) מה מרויחים כשנחשבות לעיר אחת? שבני עיירה זו הולכות דרך העיר הסמוכה ומשם יש לו אלפיים אמה
- (ה) ה"ת שיש בין שתי עיירות יותר מקמ"א אמה ובכ"ז נחשבות כעיר אחת? במשולשין
- (ו) למי נותנין קרפף? לר"מ לכל עיר, ולחכמים רק בין שתי עיירות
- (ז) "אם יש בין שנים החיצונים" מי הם "השנים החיצונים"? האמצעי עם החיצונה שבצד ימין, והאמצעי עם החיצונה שבצד שמאל

משנה ד'

- (א) מתי מודדין בחבל של נ' אמה? בשטח רגיל
- (ב) מתי מודדין בחבל של ד' אמות? בהרים
- (ג) מתי מחזיק את החבל כנגד לבו? בשטח רגיל
- (ד) מתי מחזיק את החבל כנגד רגלו? בהרים
- (ה) "אם אינו יכול להבליעו" על מה קאי? על הר וגיא
- (ו) ה"ת שהולך יותר מאלפיים אמה? בעמק או בהר, שאין המדרון והשפוע בכלל האלפיים, אלא מודד בשטח אורי
- (ז) ה"ת שאין לצאת חוץ לתחום בימות החול? המודדין אין יוצאין חוץ לתחום למדוד כנגד ההר וכדו', גזירה שהרואה יאמר שמדת תחומין של צדי העיר באה עד כאן
- (ח) הבדלים בין מדידת שטח ישר למדידת הרים? (1) שטח ישר בחבל של נ' אמה, ובהרים בשל ד' (2) בשטח ישר מחזיק את החבל כנגד לבו, ובהרים כנגד רגלו
- (ט) מאיזה מקום אין מודדין משום גזירה? להבליע מחוץ לתחום
- (י) מהו מבליע? את עומק הגיא ואת גובה ההר
- (יא) ביאור "חוזר למדתו"? שאם ההר או הגיא רחבים מנ' ואינו יכול למדוד בחבל אחד ולהבליע את ההר והגיא, פונה לכיון צד ימין למקום שההר או הגיא כלה ומודד שם וחוזר למדוד כנגד העיר

משנה ה'

- (א) ספק בתחומין לקולא או לחומרא? לקולא
- (ב) כמה מתבטאה הקולא? (1) ריבה למקום אחד ומיעט למקום אחר (2) ריבה אחד ומיעט אחד (3) אפילו עבד ושפחה נאמנין לומר ע"כ תחום שבת
- (ג) מתי שומעין למרבה? ריבה למקו"א ומיעט למקו"א
- (ד) מתי שומעין למקום שריבה? ריבה אחד ומיעט אחד
- (ה) על מה עבד ושפחה נאמנין? לומר ע"כ תחום שבת

משנה ו'

- (א) באיזה עירוב עוסקת משנתנו? בעירובי חצרות
- (ב) האם כל אנשי העיר יכולים להשתתף ביחד ולטלטל בכל העיר? בעיר של רבים לא, בעיר של יחיד כן
- (ג) מהו עיר של יחיד? שאדם אחד בנה או קנה כולה, והוא משכיר כל בתיה לבנ"א הדרים בה
- (ד) האם בכלל א"א לערב בעיר של רבים? אפשר, רק צריך להשאיר שיוור שאין מערבין
- (ה) כמה הוא השיעור של השיוור? מחלוקת, לר"י נ' דיורים, לר"ש ג' חצרות של ב' בתים
- (ו) מהו הטעם של השיוור? שלא תשתכח תורת רה"ר
- (ז) הבדל בין עיר של רבים לעיר של יחיד? בעיר של יחיד אפשר לערב את כולה, בשל יחיד צריך שיוור
- (ח) ה"ת עיר של רבים ואין צריך שיוור? שהיתה בתחלה של יחיד
- (ט) ה"ת עיר של יחיד וצריכה שיוור? שהיתה בתחלה של רבים
- (י) איזו עיר א"א לערב את כל העיר ביחד? של רבים
- (יא) מה תיקנו כדי שלא תשתכח תורת רה"ר? שיוור בעיר של רבים
- (יב) ה"ת "חדשה" שאינה חדשה? עיר חדשה שביהודה
- (יג) באיזו עיר היו רק חמשים משפחות? בעיר חדשה

משנה ז'

- (א) באיזה עירוב עוסקת משנתנו? בתחומין
- (ב) "מי שהיה במזרח" מתי היה במזרח? בבין השמשות
- (ג) מתי אמר לבנו ערב לי כמערב? קודם שיצא מביתו
- (ד) ה"ת שהניחו לאחד עירוב בערב שבת ואסור לו לילך למקום עירובו? כשהוא רחוק מעירובו יותר מאלפיים אמה, שהרי אינו יכול לילך וליטלו

- (ה) "אסור לביתו ומותר לעירובו" הרי ביתו הוא תוך אלפיים לערובו א"כ מדוע אסור לביתו? בודאי שמותר לילך לביתו ומ"ש "אסור לביתו" הכוונה לדין ביתו, שאינו מונה מביתו אלפיים לכל רוח, רק ממקום עירובו
- (ו) מתי אינו מרויה כלום מעירובו? שהניחה בעיר או בעיבורה של עיר
- (ז) ה"ת "חוץ לתחום" והוא תוך התחום? "נתנו חוץ לתחום" כלומר חוץ לתחום העיר – גבול העיר, אבל הוא בתוך אלפיים ממנה
- (ח) מתי אין לו אלפיים אמה לכל רוח בעירו? שהניח עירובו חוץ לעיר, ומה שנשכר ע"י עירובו הוא מפסיד מצד שכנגדו

משנה ח' – ט'

- (א) במה עוסקת משנתנו? (1) מדידת אלפיים כשבתוך התחום נמצאת עוד עיר (2) הנותן עירובו בתוך העיר אם נחשבת כד"א
- (ב) ה"ת שאנשי עיר מהלכין יותר מאלפיים אמה בלי עירוב? כשיש בתוך תחומה עיר קטנה, הרי הקטנה נחשבת כד"א
- (ג) איזו עיר נחשבת כד"א? קטנה הסמוכה לגדולה
- (ד) איזו עיר אינה נחשבת כד"א? גדולה הסמוכה לקטנה
- (ה) מתי גם גדולה נחשבת כד"א? כשנתן עירובו בתוכה
- (ו) מי שאינו דר בעיר ונתן שם את עירובו, האם כל העיר נחשבת לו כד"א? מחלוקת, ר' עקיבא וחכמים
- (ז) היכן יש במשנה חסורי מחסרא? כיקד וכו', ע"י רע"ב
- (ח) הנותן עירובו במערה מתי אינה נחשבת כד"א לכו"ע? כשאין בה דיורין
- (ט) מתי יש פלוגתא? כשיש בה דיורין
- (י) מתי מערה אינה נחשבת לו כד"א לכו"ע ואפילו יש בה דיורין? המודד וכלו לו אלפיים במערה
- (יא) הנותן עירובו על גב המערה? לכו"ע אינה כד' אמות
- (יב) ה"ת הנותן עירובו באיזה מקום ועל ידי זה יכול לילך הרבה יותר מאלפיים אמה? הנותן עירובו בתוך עיר, לפי חכמים, הרי כל העיר נחשבת לו כד"א, ומתחיל למדוד אלפיים אמה מחוץ לעיר

עירובין פרק ו'

משנה א'

- (א) אלו עצות יש כדי להתיר טלטול מבית לחצר? (1) עירוב חצרות (2) השכרת רשות (3) ביטול רשות
- (ב) מתי אינו מועיל עירוב חצרות? כשנכרי גר בחצר או מי שאינו מודה בעירוב
- (ג) ה"ת שיש ב' בתים בחצר ולא עירבו ומותר לטלטל? כשאחד הוא נכרי, לראב"י
- (ד) מדוע נכרי אינו אוסר בחצר? שדירת נכרי לאו דירה היא, וה"ה כבהמה שאינה אוסרת בחצר
- (ה) מדוע ר"מ אומר שהדר עם הנכרי בחצר ה"ז אוסר עליו? לא בגלל איסור שבת, אלא כדי שלא ירצה לגור בחצר עם הגוי, שלא ילמד ממעשיו, לכן אסרו חכמים שם בטלטול
- (ו) מהו הטעם של ראב"י שעל אחד אין הגוי אוסר ורק על ב' הוא אוסר? דבאחד א"צ לגזור שממילא מפחד לגור יחידי עם הגוי, שמא יהרגו, אבל בשנים, שאין כ"כ פחד עשו חכמים תחבולה שלא ירצו לגור עם גוי
- (ז) האם אין שום עצה שיהא מותר לטלטל בדר עם הנכרי? יש, ישכור ממנו רשותו
- (ח) א"כ שיש עצה לשכור ממנו רשותו מה הועילו חכמים בתקנתם? בדרך כלל גוי אינו משכיר רשותו שחושש לכשפים [ז"ל המאירי: שהנכרי לבו נוקפו, מה ענין לזה בשכירות ביתי ואינו בא לדור עמי, וכן שדירתו מספקת לו, וכן ששוכר שכירות קלושה, שהנכרי נשאר בביתו ומשתמש בו. ושאינו רוצה לטלטל בחצר בלא שכירות מקומו, הלא דבר הוא, ולכן חושש לכשפים ונמנע ואינו משכיר.]
- (ט) היכן מצינו איסור טלטול בשבת לאו משום איסור שבת, אלא משום חשש אחר? הדר עם נכרי בחצר אסרו חכמים טלטול כדי שלא ירצה לגור שם, כדי שלא ילמד ממעשיו
- (י) ה"ת שבגלל יהודי הדר עמו בחצר, אע"פ שעירבו ביחד, אסור לטלטל בחצר? כשנכרי דר בחצר, לראב"י כשאחד דר עם הנכרי אינו אוסר עליו, אבל בשנים, אע"פ שעירבו, הנכרי אוסר עליהם
- (יא) איזה יהודי דינו כנכרי? אינו מודה בעירוב

משנה ב'

- (א) במה חולקים רבן גמליאל ור' יהודה? על צדוקי אם דינו כנכרי, לר"ג אין דינו כנכרי ולר"י דינו כנכרי
- (ב) מנין שלר"ג אין דינו כנכרי? מדחשש שמא יוציא הצדוקי ויאסור עליהם, מכלל דביטל רשותו ומהני ביטולו, שאילו דינו כנכרי אינו יכול לבטל
- (ג) מהו ההבדל בין הלשון של ר"ג להלשון של ר' יהודה? לר"י אמר "עשו צרכים", והיינו בערב שבת, שאילו המדובר בשבת הם צרכים רק להוציא לפני שהצדוקי מוציא, ואחרי שהוציא אפשר להם לעשות את השמוש בכלים אח"כ, אבל מכיון שאמר "עשו צרכים", ע"כ היינו בע"ש, ומדוע לא בשבת, שאילו בשבת לא יוכלו להשתמש עם הכלי, וע"כ שאינו יכול לבטל רשותו, ומהו שצדוקי דינו כנכרי
- (ד) א"כ מה הפירוש בד' ר"י "עד שלא יוציא ויאסור עליהם"? צ"ל "עד שלא יצא [היום] ויאסור עליהם"

משנה ג'

- (א) "ושלהם מותרין לו ולהם" איך מותר להם הרי לא עירב עמהם? המדובר כאן שביטל את חצרו
- (ב) אם ביטל את חצרו מדוע מביתו אסור להוציא? כי את ביתו לא ביטל
- (ג) מדוע לו אסור להוציא לחצר מביתו? שאם יוציא מביתו לחצר ה"ז כחזרה מהביטול
- (ד) איך מותר לו מביתם, הרי לא עירב? דהוי כאורח
- (ה) מדוע כשנתנו הם רשותם לו – הם אסורים יהיו כאורחים? רבים לגבי יחיד ל"ה כאורחים

- (ו) מה הדין כשביטל גם את ביתו? ביתו מותר להם להכניס ולהוציא, אבל לו אסור, שאם מוציא מבטל את הביטול
- (ז) ה"ת שאדם מביתו לחצר אסור לו להוציא, אבל מבית אחר לחצר מותר לו להוציא? כשלא עירב, שביטל רשות חצרו שמביתו אסור לו להוציא, אבל מבית אחר מותר דהוי כאורח
- (ח) מי סובר שהמבטל חצרו מבטל גם את ביתו? ר' אילעאי בסוף פרק ב'
- (ט) ה"ת שלהודי כשר לא מועיל ביטול רשות? כשבני החצר עירבו, ושנים לא עירבו, ובני החצר בטלו להם את רשותם, לא יכול אחד מהשנים לבטל את רשותו לחברו, ע"רע"ב

משנה ד'

- (א) ביטול רשות מתי? מחלוקת, לב"ש רק בערב שבת ולב"ה גם בשבת
- (ב) מהי סברת פלוגתתם? אם ביטול רשות הוי הקנאה, או סילוק רשות, שלב"ש הוי הקנאה, ולכן אין מבטלין בשבת, ולב"ה הוי סילוק רשות, ומותר גם בשבת
- (ג) אחד שביטל את רשותו וחזר והוציא, האם בזה הוא מבטל את ביטולו? במזיד לכו"ע הוי ביטול, בשוגג מחלוקת ר"מ ור' יהודה
- (ד) היכן מצינו נאסר למקצת שבת ולא נאסר לכולה? בביטול רשות
- (ה) הבדל בין שוגג למזיד? ביטל רשותו והוציא, במזיד לכו"ע אסור, בשוגג לר' יהודה אינו אסור

משנה ה'

- (א) ה"ת שלא השתתפו במבוי לענין שבת ובכ"ז מותרים בטלטול כשהם שותפים? בכלי אחד לחכמים, ולר"ש גם בב' כלים
- (ב) באיזה אופן שותפות מועילה לכו"ע? בכלי אחד
- (ג) באיזה אופן אין שותפות מועילה לחכמים? בב' כלים
- (ד) מנין שהמשנה מדברת בשיתופי מבואות? דאילו חצרות אין מערכין אלא בפת
- (ה) איזה עירוב הוא דוקא בפת? חצרות
- (ו) איזה עירוב הוא בשאר מיני מאכל? מבואות
- (ז) שותפות בב' מינים או בב' כלים האם מועילה? מחלוקת חכמים ור' שמעון

משנה ו'

- (א) ה"ת ג' משפחות הדרות כל אחת במדור נפרד, ופתוחות לחצר, וה"ה כדרות כאחת? כשהמחיצות אינן מגיעות לתקרה – לבית הלל
- (ב) ה"ת מחיצה גבוהה עשרה ואינה נחשבת כמחיצה? חבורות הדרות בטרקלין ואין המחיצות מגיעות לתקרה
- (ג) על איזו מחיצה יש מחלוקת אם הוי חילוק רשות? כשאינה מגעת לתקרה
- (ד) "ומודים" – מי מודה למי? ב"ה לב"ש

משנה ז'

- (א) מהו הגורם שמצריך לכל האחים שיערכו כל אחד ואחד? מקום הלינה, כיון שישנים בבתיהם, ולא בבית אביהם
- (ב) מתי אין האחים צריכים לערב? כשאין עמהם דיורים אחרים בחצר מלבדם
- (ג) ה"ת שאע"פ שיש עמהם דיורים אחרים ואינם צריכים לערב? כשהעירוב בא אצלם – לבית אביהם
- (ד) אלו הלכות במשנה שייכות לכל דיירי חצר ול"ד לאחים? (1) שאם שכח אחד ולא עירב מבטל את רשותו (2) שבמקום שהעירוב בא אינו צריך להשתתף בפת
- דע, שהפירוש הנ"ל שמקום לינה גורם שהוא פשוטו של המשנה, כך פירש שמואל בגמרא, אבל לפי רב מקום לינה לא מעלה ולא מוריד, ורק מקום יכולתו גורם, והפירוש במשנה הוא אחים שאוכלין מזונותיהן כל אחד לבד, משלחן אביהם, ואילו היו אוכלין על שלחן אביהם אפילו היו מוליכין ערובן למקום אחר, או שיש עמהם דיורים אחרים בחצר אין צריכים לערב, וההלכה היא כרב

משנה ח'

- (א) כשלא ערכו בחצרות ושיתפו במבוי האם סומכין על שיתוף במקום עירוב? לא
- (ב) מתי כן סומכין על השיתוף במקום עירוב? כשכל בני החצר עירבו ואחד שכח ולא עירב
- (ג) מדוע סומכין כאן על שיתוף? כי הטעם שאין סומכין הוא כדי שלא תשתכח תורת עירוב מן התינוקות וזה אינו אלא כשלא עירבו כלל, אבל כאן שכבר עירבו באותה חצר אין כאן חשש שכחה וסומכין על השיתוף אפילו השוכח
- (ד) כשעירבו בחצרות ולא שיתפו במבוי האם סומכין על עירוב במקום שיתוף? לא
- (ה) א"כ מהו הפירוש "ואם נשתתפו במבוי מותרין כאן וכאן"? נשתתפו גם במבוי

משנה ט'

- (א) האם הזכות של דריסת הרגל בחצר נחשבת כזכות בגוף החצר לענין עירוב? ג' שיטות בדבר: לחכמים בתרייתא הזכות לדריסת הרגל אינה זכות בגוף החצר בכל אופן שהוא, לרבי עקיבא נחשבת דריסת הרגל כזכות בגוף החצר ובכל אופן שהוא אוסרת את הטלטול בחיצונה, ורק כשעירבו ביחד מותרין בטלטול בחיצונה. לתנא קמא תלוי אם הפנימית אסורה במקומה אוסרת גם שלא במקומה, אבל אם במקומה מותרת ואינה אוסרת שלא במקומה
- (ב) ה"ת בני חצר שעירבו ואסורים בטלטול? בב' חצרות זו לפניו מזו – לת"ק כשהפנימית לא עירבה לעצמה אוסרת דריסת הרגל על החיצונה, לרע"ק גם כשהפנימית עירבה לעצמה אוסרת על החיצונה
- (ג) רגל האסורה במקומה האם אוסרת שלא במקומה? מחלוקת, לת"ק ורע"ק אוסרת ולחכמים אינה אוסרת
- (ד) רגל המותרת במקומה האם אוסרת שלא במקומה? מחלוקת, לרע"ק אוסרת ולת"ק ולחכמים אינה אוסרת

משנה י'

- (א) ה"ת ב' חצרות זו לפניו מזו והפנימית עירבה ובכ"ז אסורה? שעירבה ביחד עם החיצונה ונתנה את העירוב בחיצונה ושכח אחד מן החיצונה ולא עירב
- (ב) בשכח אחד ולא עירב איזו עצה יש שיהיו מותרים? כשמבטל רשותו
- (ג) עירבו ב' החצרות יחד ונתנו עירובין באחד מהחצרות ושכח אחד ולא עירב? נתנו את העירוב בחיצונה גם אם שכח אחד מן החיצונה, גם הפנימית אסורה. נתנו את העירוב בפנימית ושכח אחד מן החיצונה הפנימית מותרת, שכח אחד מן הפנימית גם החיצונה אסורה שדריסת הרגל של הפנימית אסרתה
- (ד) ה"ת ב' חצרות זו לפניו מזו ולא עירבו ביחד והפנימית אינה אוסרת על החיצונה? כשהן של יחידים עירובין פרק ז'

משנה א'

- (א) מהו הנידון במשנה? חלון שבין שתי חצרות האם עושה את החצרות כאחת
- (ב) מדוע ע"י החלון ב' החצרות נחשבות כאחת? כי משתמשים ב' החצרות זע"ז ע"י החלון
- (ג) מהו שיעור רוחב החלון? ד' טפחים
- (ד) מהו שיעור גובה החלון? תוך עשרה סמוך לקרקע [ואפילו אם רק מעט ממנו בתוך עשרה]
- (ה) ה"ת חלון רחב דע"ד ואין מערבין אחד? כשהוא למעלה מעשרה
- (ו) מתי מערבין שנים ואין מערבין אחד? (1) חלון פחות מדע"ד (2) חלון שהוא למעלה מעשרה
- (ז) מתי מערבין שנים וגם אחד? (1) כשהחלון דע"ד (2) כשהחלון בתוך עשרה

משנה ב'

- (א) מהו הנידון של המשנה? דבר המפסיק בין שתי חצרות שאין יכולין לערב כאחת
- (ב) מהו שיעור גובה המחיצה? י' טפחים
- (ג) מהו שיעור הרוחב? אפילו כל שהוא
- (ד) א"כ מהו שאמר "ורחב ארבעה"? משום סיפא (רע"ב)
- (ה) ה"ת שיש כותל גבוה עשרה בין ב' החצרות ובכ"ז נחשבות כאחת? כשיש חלון בכותל וכמשנה א'
- (ו) כשמונח על גבי הגדר משהו האם מותר להורידו לחצר? מותר
- (ז) א"כ מהו שאמר "ובלבד שלא יורידו למטה"? הכוונה לבתים, אבל לחצר באמת מותר
- (ח) ה"ת שמותר להוריד מהכותל לבית אע"פ שהוא רחב ד'? כשיש פירצה בכותל ועירבו אחד
- (ט) באיזה אופן אע"פ שיש פירצה בכ"ז אסור להוריד מהכותל לבית? כשיש פירצה יותר מעשר ועירבו שנים
- (י) מתי מערבין שנים ואין מערבין אחד? כשיש מחיצה ביניהם גבוה י' ורחב ד'
- (יא) מתי מערבין אחד ואין מערבין שנים? נפרץ הכותל יותר מעשר
- (יב) מתי מערבין שנים וגם אחד? נפרץ הכותל עד עשר אמות

משנה ג'

- (א) מהו הנידון במשנה? חלוקת חצר לשנים ע"י חריץ
- (ב) ה"ת שאין גדר בין ב' חצרות ונחשבות לשתים? כשיש בין החצרות חריץ עמוק י' ורחב ד'
- (ג) ה"ת שהחריץ כולו ממולא ובכ"ז נחשב לחציצה? כשהוא ממולא תבן או קש
- (ד) איזה מילוי מבטל את המחיצה? עפר וצורורות
- (ה) איזו מחיצה בין חצר לחצר צריכה להיות רחבה ד'? חריץ
- (ו) מתי מערבין שנים ואין מערבין אחד? חריץ שבין ב' חצרות
- (ז) מתי מערבין אחד ואין מערבין שנים? כשמילא את החריץ בעפר וצורורות
- (ח) ה"ת ששימת אבנים מבטלת מחיצה? חריץ שבין ב' חצרות ומילא אותו באבנים

משנה ד'

- (א) ה"ת שיש חריץ, בין ב' חצרות, עמוק י' ורחב ד', ואם רצו מערבין יחד? נתן עליו נסר רחב ד"ט
- (ב) באיזה אופן אע"פ שנתן עליו נסר ואין מערבין אחד? כשהנסר אינו רחב ד"ט
- (ג) ה"ת פתח שהוא מושכב לארץ? נסר על חריץ
- (ד) ב' גזוזטראות זו כנגד זו ברה"ר כיצד אפשר לתקן שב' הגזוזטראות יערבו ביחד? ע"י נסר רחב ד"ט מזו לזו
- (ה) מי מערב שנים ואם רצו מערבין אחד? (1) ב' חצרות שיש חריץ ביניהם ונתנו עליו נסר רחב ד' (2) ב' גזוזטראות זו כנגד זו ונתנו נסר ביניהם
- (ו) מתי מערבין שנים ואין מערבין אחד? כשהנסר פחות מד'
- (ז) ה"ת שנתן עליה נסר רחב יותר מד"ט ואין דינו כפתח ומערבין רק אחד ולא שנים? כשהנסר רחב יותר מי' אמות, שהוי כפירצה

משנה ה'

- (א) ה"ת מחיצה ע"י תבן? מתבן שבין ב' חצרות
- (ב) לאיזה דבר נחשב תבן לסתימה? מתבן וכו'

- ג) לאיזה דבר אין תבן נחשב לסתימה? חריץ שמלאו תבן דמשנה ג'
 ד) מי מערבין שנים ואין מערבין אחד? מתבן שבין ב' חצרות גבוה עשרה טפחים
 ה) מי מערבין אחד ואין מערבין שנים? נתמעט התבן מעשרה טפחים משנה ו'
 א) האם כל אחד מבני המבוי חייב ליתן משלו בשביל העירוב? לא, אחד יכול לזכות לכולם
 ב) כיצד מזכה להם? ע"י אחד שעושה קנין בחבית וכדו' ומזכה את כולם
 ג) ע"י מי אי אפשר לזכות? ע"י מי שידו כידו
 ד) מיהו שידו כידו? (1) בנו ובתו הקטנים (2) עבדו ושפחתו הכנענים
 ה) האם אפשר לזכות ע"י קטן שאינו בנו? מדקאמר ע"י בנו ובתו הקטנים, משמע שע"י קטנים דעלמא אפשר
 ו) עוד ראייה שאפשר לזכות ע"י קטן? מדקאמר ע"י שפחתו העברית, ואמה עבריה שייך רק כשהיא קטנה
 ז) האם אפשר לזכות ע"י עבד כנעני של אחר? כן, מדאמר ולא ע"י עבדו ושפחתו מפני שידן כידו, אבל ע"י עבד של אחר אפשר
 ח) איזה עבד גופו קנוי לבעלים? כנעני
 ט) איזה עבד אין גופו קנוי לבעלים? עברי
 י) האם יד אשה כיד בעלה? לא, שהרי אפשר לזכות על ידה משנה ז' – ח' – ט'
 א) מהו השיעור לערובי חצרות ולשתופי מבואות? (1) ליחיד כגרוגרת, ועד ל"ח בנ"א לכ"א כגרוגרת (2) בזמן שהן מרובין – מי"ח ומעלה מזון ב' סעודות לכולם
 ב) כמה גרוגרות יש בשתי סעודות? י"ח
 ג) נתמעט האוכל מערב שבת השני האם צריך להוסיף? לפי משנה ז' דשייך להוסיף, ולר' יוסי דמשנה ט' אין צריך להוסיף
 ד) מתי השיעור הוא כגרוגרת? בפחות מי"ח בנ"א
 ה) מתי השיעור הוא מזון ב' סעודות לכולם? מי"ח ומעלה
 ו) מתי הוי עירוב אף כשאין גרוגרת לכל אחד? ביותר מי"ח בנ"א, דדי בי"ח גרוגרות
 ז) מתי הוי עירוב בפחות מכגרוגרת גם בפחות מי"ח בנ"א? בשיירי עירוב לרי"ס דמשנה ט'
 ח) כשהוא מזכה את העירוב לבני החצר האם צריך להודיעם? במשנה ז' שצריך להודיע, במשנה י"א לחכמים אין מערבין אלא מדעתו, ולר' יהודה רק בע"ת אבל בע"ח מערב לדעתו ושלא לדעתו
 ט) כיצד אפשר לומר דגם לפי משנה ז' אפשר לזכות בלי להודיע? שהמדובר בחצר שיש לו ב' פתחים לשני מבואות אבל בע"ח רגיל א"צ להודיע, עי' רע"ב
 י) איזו הלכה תיקנו בשביל התינוקות? מעיקר הדין כשעשו שיתוף מבואות א"צ לעשות ע"ח, אלא כדי שלא לשכח את התינוקות תיקנו לעשות גם עירובי חצרות
 יא) הבדלים בין עירובי תחומין לעירובי חצרות? (1) תחומין בכל דבר, חצרות רק בפת (2) תחומין רק מדעת, חצרות גם שלא מדעת (3) תחומין ב' סעודות לכל אחד, חצרות ב' סעודות לכולם ביחד
 יב) א"ר יוסי בד"א בתחילת עירוב וכו' – מי חולק על רי"ס? משנה ז' שאמר נתמעט האוכל מוסיף ומזכה, ולרי"ס ל"צ משנה י'
 א) עירובי תחומין כמה? בכל, חוץ ממים ומלח
 ב) עירובי חצרות? רק בפת
 ג) שתופי מבואות? בכל, חוץ ממים ומלח
 ד) מהו הביאור "בכל מערבין" איזה עירוב? כל מין מאכל ראוי לעירוב, יש שראוי גם לחצרות, כפת אפילו אינו שלם, ויש שאינו ראוי רק לתחומין ולשתופי מבואות, כגון שאר אוכלין ומשקין, חוץ ממים ומלח דלא חזי לשום עירוב (תפא"י)
 ה) "רבי יהושע אומר ככר הוא עירוב" באיזה עירוב? בעירובי חצרות, שרק בע"ח צריך פת
 ו) איזה עירוב הוא רק בפת? של חצרות
 ז) האם בכל מיני פת מערבין חצרות? מחלוקת, לר' יהושע רק בככר שלם, ולר' אליעזר גם בפרוסה
 ח) איזה עירוב הוא גם בפרוסה לכו"ע? (1) במבואות (2) בתחומין
 ט) באיזה עירוב מחלוקת אם מערבין בפרוסה? בחצרות
 י) "ככר כאיסור" האם אין צריך שיהיה בו גרוגרת לכל אחד? לפי הרמב"ם אין צריך, ולפי הרע"ב צריך משנה י"א
 א) באיזה אופן נותן אדם עבור חלקו בעירובי חצרות או שתופי מבואות ואינו עולה לו? כשנתן מעה לחנוני ולנחתום – לחכמים
 ב) מהו הטעם של חכמים שלא זכו לו מעותיו? כי מעות אינן קונות במטלטלין עד שימשוך
 ג) מדוע לר' יהודה כן קנה? כיון שהא דאין מעות קונות הוא מדרבנן הקילו במקום עירוב
 ד) באיזה אופן גם בחנוני זכה לו? כשאמר לו "ערב לי"
 ה) מתי לכו"ע זכו לו מעותיו? בשאר כל אדם, כיון שאין דרך בעה"ב למכור, לא נתכוין זה למכירה, וכאומר לו "ערב לי"

- 1) "שאינ מערביין לאדם אלא מדעתו" על מה קאי? זה טעם על מה שבחננוני לא זכה לו, כיון שדעתו היתה על קנין ולא על זכיה. וגם טעם על מה שבשאר כל אדם זוכה לו
- 2) מי סובר שמערביין לאדם גם שלא מדעתו? ר' יהודה
- 3) איזה עירוב מערביין שלא מדעתו לר"י? חצרות
- 4) היכן מצינו עירובי חצרות שצריך להיות מדעתו? במשנה ז' וברע"ב שם שהמדובר בחצר שבין ב' מבואות
- 5) ה"ת כשנתן מעות לאחד כדי שיזכה לו עירוב – זוכה, ולאחר שנתן לו מעות אינו זוכה בעירוב? נתן לחנוני אינו זוכה, ולשאר כל אדם זוכה
- יא) "אבל בעירובי חצרות מערביין לדעתו ושלא מדעתו" הלא אמרו במשנה ז' וצריך להודיע? שם המדובר בפתוח לב' מבואות וכביאור הרע"ב שם

עירובין פרק ח'

משנה א'

- א) מנין שאין מערביין תחומין אלא לדבר מצוה? שאמר "לכל מי שילך לבית האבל או לבית המשתה"
- ב) מתי אין מערביין? משתחשך
- ג) באיזה אופן אף אם לא קיבל עליו מבעו"י מותר? כשהודיעוהו מבעו"י מהני אף כשקיבל עליו משתחשך
- ד) מאיזה טעם מועיל כשהודיעוהו? מטעם ברירה
- ה) מה עושים רק לדבר מצוה? עירובי תחומין
- משנה ב'
- א) מהו השיעור לעירוב תחומין? ד' שיטות בזה (1) מזוין ב' סעודות של חול לכל אחד (2) מזוין ב' סעודות של שבת (3) ו' ביצים – לריב"ב (4) ה' ביצים ושליש – לר"ש
- ב) הערה: מדוע לעירוב תחומין צריך מזוין ב"ס לכל אחד, ואילו לעירובי חצרות סגי במזוין ב"ס לכולם? בעירובי חצרות כולם תלויים זב"ז בהיתר הוצאה לחצר, דאחד שלא עירב אוסר על כולם, משא"כ הכא
- ג) מתי אדם אוכל יותר בסעודת שבת או בחול? מחלוקת ר' מאיר ור' יהודה
- ד) כמה הוא שיעור אכילת פרס? מחלוקת, לריב"ב ג' ביצים, לר"ש ד' ביצים, ורק לענין עירוב תחומין ב' ביצים וב' שלישי ביצה
- ה) כמה הוא שיעור שהייה לבית המנוגע? לריב"ב ג' ביצים, ולר"ש ד'
- ו) כמה הוא השיעור לפסול את הגויה? לריב"ב ביצה ומחצה, לר"ש ב' ביצים
- ז) כמה קב יש בסאה? שש
- ח) כמה מעה יש בסלע? עשרים וארבע
- ט) כמה פונדיונים יש במעה? שתים
- י) כמה הוא השיעור של סעודה אחת? ג' ביצים לריב"ב, ב' וחצי ומשהו לר"ש
- יא) מי פסול מלאכול בתרומה? האוכל כדי חצי פרס אוכלין טמאים
- משנה ג'
- א) כשלא עירבו, איך יתכן כשגבוה עשרה טפחים – למרפסת? הכוונה, שלא עירבו אנשי החצר עם אנשי המרפסת, אבל כל רשות לעצמה כן עירבה
- ב) כשיש עמוד בחצר באיזה אופן שניהם אסורים מלהשתמש בו? (1) כשאינו גבוה י"ט, כיון שב' הרשויות שולטין בו, וכיון שלא עירבו ביחד אסורים (2) כשגבוה י"ט אבל מופלגת – רחוקה
- ג) מתי רשאים אנשי המרפסת להשתמש בעמוד? (1) כשהוא גבוה י"ט (2) וסמוך תוד ד' אמות
- ד) "פחות מכאן לחצר" האם אנשי החצר רשאים להשתמש בו? הכוונה, אף לחצר, דכיון ששניהם שולטין בו אסורים
- ה) איך נקראת שפת הבור? חוליה
- ו) איך אומרים על "רחוקה" מופלגת
- משנה ד'
- א) באיזה מקום שבחצר א"א להשים את העירוב? בבית שער אכסדרה ומרפסת
- ב) ה"ת אדם דר בחצר ואינו אוסר על בני החצר? כשדר במקום שאין שם דירה עליו, כגון בבית שער
- ג) הערה: כאן במשנה אמרו שמרפסת אינו מקום עירוב, ובמשנה הקודמת מבואר שאנשי המרפסת עירבו? כאן מדובר במרפסת עצמה, ושם בחדרים שבמרפסת
- ד) ה"ת אדם דר בבית שבחצר ואינו אוסר? כשיש שם תפיסת יד של בעה"ב
- ה) אלו מקומות נקראים ראויים לדירה אע"פ שאינם עשויים לדירת אדם? (1) בית התבן (2) בית הבקר (3) בית העצים (4) בית האוצרות
- משנה ה'
- א) האם דירה ריקה בלי בעלים אוסרת? מחלוקת ר"מ ור' יהודה
- ב) מי סובר שדירה ריקה שמה דירה? ר' מאיר
- ג) מי סובר שלא שמה דירה? ר' יהודה ור' יוסי ור"ש
- ד) מי סובר שלא שמה דירה ובכ"ז יש דייר שהוא כן אוסר אע"פ שהניחו את ביתו והלך לעיר אחרת? ר' יוסי סובר שנכרי אוסר
- ה) ישראל שעזב את ביתו לשבת האם אוסר? באותה העיר – לר"ש אינו אוסר, לר"מ לר"י ולר"ס אוסר, בעיר אחרת – לר"י לר"ס ולר"ש אינו אוסר, לר"מ אוסר
- ו) מהו ההבדל בין נכרי לישראל? הנכרי חוששין שמא יחזור בשבת
- ז) מהו הטעם שנכרי אוסר? לר"מ דדירה בלא בעלים שמה דירה, ולר"ס שמא יבוא בשבת
- ח) האם יש איזה נפ"מ לדינא בין הטעם דר"מ להטעם דר"ס? כן, כשהוא נצא במקום רחוק שלא שייך שיבוא בשבת

ט) ה"ת שנכרי אוסר בחצר וישראל אינו אוסר? הניח את ביתו והלך לשבות בעיר אחרת
י) ה"ת שיד רק דייר אחד בשבת בחצר ואסור לטלטל? כשיש שם דירה בלא בעלים לר"מ
משנה ו'

- א) בור שבין שתי חצרות האם צריך למחיצה מיוחדת בשביל הבור? מחלוקת, לר' יהודה לא צריך, דכמו שהמחיצה מפסקת בחצר, כך מפסקת גם את הבור, אע"פ שלא נכנס לתוך אוגנו, ולחכמים צריך מחיצה
ב) באיזה אופן לכו"ע אין צריך מחיצה בשביל הבור? כשעירבו זה עם זה
ג) מה הדין כשהמחיצה למטה? לכו"ע הוי מחיצה
ד) כשהמחיצה למעלה? לחכמים ולב"ה הוי מחיצה
ה) כשהמחיצה בתוך אוגנו? לחכמים ולר"י הוי מחיצה
ו) כשהמחיצה על אוגנו? רק לר' יהודה הוי מחיצה
ז) כשהמחיצה אינה נוגעת במים האם הוי מחיצה? לחכמים ולב"ה הוי מחיצה מטעם גוד אחית
ח) איזו מחיצה מועלת מדין גוד אחית? מתוך אוגנו
ט) איך נקראת שפת הבור? אוגן
י) רשב"ג האם חולק על ת"ק? לא, הוא בא לומר דבזה פליגי ב"ש וב"ה
משנה ז'

- א) ה"ת שטח ברשות היחיד ודינו ככרמלית? אמת המים העוברת בחצר – לחכמים
ב) מדוע נחשבת ככרמלית? כיון שהיא נמשכת מן הנהר שהוא כרמלית
ג) אמת המים העוברת בחצר האם צריכה מחיצה מיוחדת? מחלוקת חכמים ור' יהודה
ד) ה"ת אמת המים ואין צריכה מחיצה לכו"ע? כשאין בה כשיעור ודינה כרה"י
ה) מהו השיעור שיחשב ככרמלית? עמוק י' ורוחב ד'
ו) מה עשו עפ"י זקנים? מלאו מים מאמה של אבל
ז) מהו הטעם שמלאו ממנה בשבת? לר' יהודה בגלל הכותל שנחשב למחיצה גם לזה, ולחכמים שלא היה בה כשיעור
ח) במה חולקים חכמים ור' יהודה? אם צריך מחיצה מיוחדת בשביל אמת המים העוברת בחצר, או די במחיצת החצר
ט) היכן צריכים מחיצה בכניסה וביציאה? באמת המים העוברת בחצר
משנה ח'

- א) היכן זה "מלמעלה"? 1) פי' א: למעלה מנקב הגזוזטרא 2) פי' ב: למעלה מן המים בין למעלה מהנקב בין למטה מהנקב
ב) היכן זה "מלמטה"? 1) פי' א: למטה מנקב הגזוזטרא 2) פי' ב: על המים
ג) איזו מחיצה היא מדין גוד אחית? למעלה
ד) איזו מחיצה היא מדין גוד אסיק? על המים
ה) באיזה אופן אף כשיש לגזוזטרא מחיצה אסור? 1) ב' גזוזטראות זו למעלה מזו, ועשו לעליונה בהשתתפות התחתונה, הרי בני התחתונה אוסרים על בני העליונה כיון שהם שותפים 2) עשו מחיצה לתחתונה, אפילו אין לעליונה שותפות במחיצה התחתונה שתיהן אסורות, העליונה לפי שאין לה מחיצה, והתחתונה הואיל ויש לעליונה דריסת רגל עליה
ו) באיזה אופן שניהם מותרין אף כשאין מחיצה רק לאחת? כשעירבו זה עם זה
ז) באיזה אופן גם כשיש לשניהם מחיצה אסורים? כשאין ביניהם עשרה טפחים (רע"ב)
ח) האם מותר למלאות מים דרך גזוזטרא? כשאין מחיצה אסור, ורק ע"י מחיצה מותר
ט) היכן עושה את המחיצה? למעלה או למטה
י) האם המחיצה צריכה להיות מהגזוזטרא עד המים? די במחיצת עשרה
משנה ט'

- א) ה"ת רשות היחיד כשהיא פחותה מד"א אסור לעשות בה איזה דבר, וכשהיא ד"א מותר? לשפוך בתוכה מים
ב) מדוע אסור לשפוך מים בחצר שהיא פחותה מד"א? כי המים יוצאים לרה"ר
ג) באיזה אופן מותר לשפוך לתוכה? כשיש בה עוקה
ד) מהו הטעם שבפחות מד"א צריך עוקה ובד"א א"צ? דבפחות מד"א אין המים נבלעים בקרקע וע"כ יוצאים לרה"ר והוי ככחו, אבל בד"א אינם יוצאים אלא נבלעים בקרקע
ה) ה"ת שגם ביותר מד"א צריך עוקה? בקרקע מרוצפת
ו) כמה העוקה צריכה להחזיק? סאתיים
ז) מהו החשבון של סאתיים? דזהו כמות המים שאדם משתמש בכל יום בממוצע
ח) ה"ת שאין עוקה בחצר ומותר לשפוך? שיש עוקה בחוץ
ט) איזה הבדל יש בין אם העוקה בפנים או בחוץ? בחוץ צריך לקמור אותה
י) כמה צריכה העוקה להיות קמורה? ד' אמות (עי' משנה י')
- יא) איך קורין לגומא? עוקה
יב) איך קורין למקורה? מקומר
משנה י'

- א) מהו "ביב"? חריץ העשוי כדי שיקלחו המים לרה"ר
ב) האם מותר לשפוך מים לתוך הביב? מחלוקת, לראב"י אם הביב קמור ד"א ברה"ר מותר, ולחכמים אפילו אם הביב מתחיל ק' אמה בחצר אסור לשפוך בתוכו

- (ג) מהו ההבדל בין ביב לעוקה, שבעוקה גם חכמים מתירין כשיש ד"א בחצר? דבכיב יוצאין לרה"ר בהדיא, וגם החריץ בחצר נמשך עד לרה"ר, משא"כ בעוקה יכולים המים להתפשט אנה ואנה ויבלעו במקומם, ולהכי לא פליגי חכמים
- (ד) מה אסור מפני הרואה? לשפוך מים על פי הביב שהרואה אומר ששפכן סמוך ליציאתו לרה"ר
- (ה) ה"ת שאין בחצר ד"א ואין צריך עוקה? כשיש ד"א בצירוף האכסדרה משנה י"א
- (א) ה"ת שאסור לשפוך מים לחצר אע"פ שיש בה עוקה? בשתי דיוטאות, האחת שלא עשתה עוקה אסורה
- (ב) באיזה אופן מותרים גם אלו שלא עשו עוקה? כשעירבו ביחד
- (ג) האם דיוטאות דוקא, ומה הדין בבתיים בלי עליה? דיוטאות לרבותא, שגם בעליה חוששים שיוריד עם הכלים, ופשטא בקומה תחתונה
- (ד) איך קורין לעליה? דיוטא
- (ה) כשלא עירבו ביחד איך מותרים אלה שעשו עוקה, הלא אסורים הם להוציא מן הבית לחצר? שופכים את המים על הדיוטא ומשם יורדים המים לחצר

עירובין פרק ט'

משנה א'

- (א) האם מותר להוציא כלים מחצר לחצר שלא עירבו ביחד? כלים ששבתו בתוך הבית לכו"ע אסור, וכלים ששבתו בחצר – לר"ש מותר ולחכמים ולר"מ אסור
- (ב) להוציא מגג לחצר? לר"ש מותר ולחכמים ור"מ אסור
- (ג) להוציא מגג לגג? לר"מ ולר"ש מותר ולחכמים אסור
- (ד) באיזה אופן גם לר"מ אסור מגג לגג? כשאחד גבוה עשרה
- (ה) ה"ת ברשות היחיד שיש שם מקום גבוה עשרה והוא חולק רשות לעצמו, ואסור לטלטל מרה"י לרה"י אפילו במקום שא"צ עירוב? מגג לגג שגבוה עשרה, אע"פ שכל הגגות רה"י הן, ומותר לטלטל מגג לגג לר"מ, אבל גבוה עשרה אסור משום גזירה
- (ו) האם המחיצות שבבית מפסיקות ומחלקות גם כן? מחלוקת ר"מ וחכמים
- (ז) באיזה אופן גם לחכמים מותר לטלטל מגג לגג? כשעירבו ביחד
- (ח) המחלוקת אם מגג לגג מותר האם גם בכלים ששבתו בבית או רק ששבתו בגג? רק כלים ששבתו בגג, אבל כלים ששבתו בבית לכו"ע אסור
- (ט) ה"ת כלים שהיו באותה חצר, יש כלים מהם שמותר להוציאם לחצר אחרת, ויש כלים שאסור להוציאם? כלים ששבתו בחצר מותר להוציאם לחצר אחרת – לר"ש, ואילו כלים ששבתו בבית והוציאם לחצר אסור להוציאם לחצר אחרת
- (י) ה"ת מקום שאין בו מחיצות ובחלק אחד מותר לטלטל, אבל אסור להוציאם לחלק אחר באותו מקום? מגג לגג לחכמים
- (יא) ה"ת שעשו עירוב במקום אחד, ובגלל זה מותר לטלטל במקום אחר? כן, כשעירבו דיורין למטה מותר להם לטלטל על הגג משנה ב'
- (א) האם מותר להוציא מבית לגג? כשעירבו מותר
- (ב) ה"ת שגם בעירבו אסור? כשגג גדול סמוך לגג קטן והוי כנפרצה במילואה
- (ג) ה"ת שתי גגות ושתי חצרות וכל חצר עירבה לעצמה, ובני חצר אחת מותרים להוציא מבית לגג, ובני חצר האחרת אסורים להוציא מבית לגג? כן, סמוך לקטן, הגדול מותר והקטן אסור
- (ד) ה"ת בני חצר שעירבו ובכ"ז אסורים להוציא מבית לחצר? כשסמוך להם חצר גדולה, ונפרצה במילואה, הרי החצר הגדולה אוסרת עליהם
- (ה) ה"ת שגם כנפרצה במילואה מותר לבני החצר הקטנה להוציא? כשנפרצה בשבת, כיון שהותרה למקצת שבת קודם שנפרצה הותרה לכולה שבת (רע"ב)
- (ו) ה"ת חצר ודינה כרשות הרבים? כשנפרצה במילואה לרה"ר – לר' אליעזר
- (ז) חצר שנפרצה לרה"ר מה דינה? לכו"ע אין דינה כרה"י, ומחלוקת ר"א וחכמים אם דינה כרה"ר או ככרמלית
- (ח) במה הם חולקים ר"א וחכמים? אם צדי רה"ר כרה"ר
- (ט) המכניס מחצא זו לבית? לר"א חייב ולחכמים פטור אבל אסור
- (י) המוציא מתוך החצר לרה"ר? לר"א פטור, ולחכמים פטור אבל אסור
- (יא) מדוע שינו חכמים מהלשון של ר"א, ה"ל לומר המכניס מתוכה לרה"י פטור וכו' מפני שהוא ככרמלית? ה"ק לא מיבעיא מתוכה לרה"י ומרה"י לתוכה דפטור, אלא אפילו מרה"ר לתוכה ומתוכה לרה"ר נמי פטור מפני שהיא ככרמלית (אוצר הגאונים עירובין ע"ד)

משנה ג'

- (א) ה"ת פירצה פחותה מי' ואינה נחשבת כפתח? בקרן זוית
- (ב) האם אומרים הותר למקצת שבת הותר לכולו? לענין עירוב לכו"ע הותר כולו, לענין מחיצות מחלוקת ר' יהודה ור' יוסי
- (ג) לאיזה דברים אומר ר"י שהותר למקצת שבת הותר לכולו? (1) חצר שנפרצה (2) בית שנפרץ (3) מבוי שניטל קורה או לחי
- (ד) ה"ת מבוי שאין בו לחי וקורה ובכ"ז מותר? כשהיה לו לחי וקורה וניטלו בשבת משנה ד'
- (א) בכמה מחיצות נחשב לרשות היחיד? לר' יהודה בכ' מחיצות הוי רה"י מדאורייתא, ולחכמים בג' מחיצות
- (ב) ה"ת מקום באמצע רשות הרבים ובני רה"ר בוקעין בו כרגיל, ובכ"ז דינו כרה"י? הבונה עליה ע"ג ב' בתים, והם בשני צדי רה"ר, וכן גשרים המפולשים לר"י
- (ג) מתי אין אומרים פי תקרה יורד וסותם? במפולש לרה"ר – לחכמים
- (ד) האם אפשר להשתתף במבוי המפולש? מחלוקת ר"י וחכמים
- (ה) היכן קורא לשיתוף מבואות – "עירוב" – מערבין למבוי המפולש

עירובין פרק י'

- (א) האם מותר לצאת בשבת ברה"ר כשהתפילין בראשו ובזרועו? מדרבנן בודאי שאסור, אבל מדאורייתא אם סוברים ששבת לאו זמן תפילין אסור, ואם שבת זמן תפילין מדאורייתא מותר, אבל מדרבנן אסור
- (ב) האם יש איזה נפ"מ לדינא שהרי מדרבנן לכו"ע שבת לאו זמן תפילין? המוצא תפילין בדרך בשבת לחכמים דשבת ז"ת מכניסין זוג זוג, ולר"ג דלז"ת מכניסין ב' ב'
- (ג) מה הקשר ביניהם? שאם שז"ת אלא שחכמים גזרו, אם ילכש יותר מזוג אחד איכא בל תוסיף והוי משא, אבל למ"ד לז"ת מותר להכניס משום דתכשיט הוא, ודוקא שנים ולא יותר
- (ד) מה הפירוש "זוג זוג"? תפילין של יד ושל ראש
- (ה) מדוע מותר להכניסם דרך הנחתם? כדי שלא יתבזו
- (ו) האם מותר להכניס גם ב' זוגות דרך הנחתם? למ"ד שבת לאו ז"ת מותר, למ"ד זמן תפילין אסור
- (ז) מתי פטור מלהכניס וא"צ לעשות שום דבר? בחדשות
- (ח) מתי צריך לכסותן? בשעת הסכנה של שמד
- (ט) מתי צריך להחשיך עליהן ולהכניסן במוצאי שבת? צבתים או כריכות
- (י) מתי מכניסין פחות פחות מד"א? בסכנת לסטים לת"ק
- (יא) מה חסר במשנה? ובסכנה מכסן והולך לו [במה דברים אמורים בסכנה של שמד, אבל אם מתיירא לשהות שם מפני הלסטים מוליכין פחות פחות מד"א]
- (יב) איך קורין לזוג כרוך? צבת
- (יג) איך קורין לכמה זוגות קשורים ביחד? כריכות משנה ב'
- (א) על מה קאי ר"ש? על החסורי מחסרה דמשנה הקודמת, שאם מתיירא מפני הלסטים מוליכין פחות פחות מד"א
- (ב) המוצא חבית האם מותר להוציאה מחוץ לתחום של החבית? כשיש לה בעלים ה"ז כרגלי הבעלים. ואם זה הפקר – מחלוקת, לר"י מוליכה גם חוץ לתחום. ולחכמים [ריב"נ] אין לה אלא אלפיים אמה
- (ג) במה תלויה פלוגתתם של ר"י וחכמים? אם חפצי הפקר קונים שביתה במקומם
- (ד) על מה המחלוקת אם קנו שביתה? על נכסי הפקר
- (ה) כיצד מכניס תינוק שנולד בשדה? מחלוקת, לת"ק פחות פחות מד"א, ולר"ש נותנו לחבירו וכו' משנה ג'
- (א) היה מחזיק גליל נייר בידו ונתגלגל ראש אחד לרה"ר, והראש האחר נשאר בידו, האם מותר לגלגל לרשותו? באיסקופא, שהיא כרמלית, מותר להחזירו. אבל ברשות היחיד אסור להחזירו
- (ב) מדוע במשנה יש אופנים שמותר להחזירו? דבכתבי הקודש התיירו
- (ג) איזה רשות היא האיסקופא? כרמלית
- (ד) מרה"ר לרה"י מתי לכו"ע גוללו אצלו? (1) עד שלא הגיע ל"ט (2) בכותל שאינו משופע גם אחר י"ט
- (ה) מה הדין כשהגיע לעשרה טפחים? בכותל משופע, דהוי הנחה, לר' יהודה אינו גוללו ולר"ש גוללו. בכותל שאינו משופע לכו"ע גוללו
- (ו) מה הדין כשהגיע לארץ? לר"י אינו גוללו ולר"ש מוללו
- (ז) מתי גוללו אצלו? (1) להאיסקופא (2) כשלא הגיע ל"ט טפחים לכו"ע (3) משהגיע לעשרה טפחים בכותל שאינו משופע לכו"ע (4) משהגיע ל"ט בכותל משופע – לר' יהודה (5) אפילו הגיע לארץ שמו – לר' שמעון
- (ח) מתי הופכו על הכתב? משהגיע ל"ט לר"י
- (ט) ה"ת דבר המונח ברה"ר ומותר להביאו לרה"י? ספר שנתגלגל מידו, וראשו אחד עדיין בידו, לר"ש משנה ד'
- (א) זיו שלפני החלון באיזה אופן אסור להשתמש בו? בתוך י' טפחים לרה"ר
- (ב) באיזה אופן מותר להשתמש בזיו? כשהוא גבוה עשרה טפחים מקרקע רה"ר
- (ג) "עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ר" – מי חולק על זה? ר' מאיר במשנה ט' משנה ה'
- (א) הכין מצינו הוצאה מרשות לרשות לא עם ידו? (1) לא יעמוד ברה"י וישתיין ברה"ר וכו' (2) וכן לא ירוק
- (ב) היכן מצינו הוצאה בפיו? רי"א אף משנתלש רובו לא יהלך ד"א עד שירוק משנה ו'
- (א) באיזה אופן אסור לשתות ברה"ר? כשהוא עומד ברה"ר
- (ב) באיזה אופן מותר? כשראשו ורובו ברה"ר
- (ג) מדוע אסור כשרק פיו ברה"ר? שמא יכניס את הכלי לרה"י
- (ד) להעיר על הלכה זו ממשנה ד' עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ר, עי' רע"ב ותוי"ט
- (ה) לאיזה עוד ענין יש הבדל בין הכניס ראשו להכניס ראשו ורובו? לענין גת – מעשר
- (ו) מה ההבדל בין גת לחוץ לגת? בגת מותר לשתות שלא מעושר, וחוץ לגת אסור
- (ז) מהו טעם ההבדל? דבגת הוי שתיים ארעי וחוץ לגת הוי שתיים קבע
- (ח) כשעומד מחוץ לגת האם מותר לו לשתות בתוך הגת? כשרק ראשו בגת אסור, כשראשו ורובו בגת מותר
- (ט) כשעומד ברה"ר האם מותר לו לקבל מים מן המזחילה? לקלוט מן האויר מותר, אבל לצרף את פיו למזחילה או לצרף את הכלי למזחילה אסור
- (י) האם מותר לו לקבל מים מן הצינור? מותר בכל אופן, בין קולט מן האויר ובין מצרף
- (יא) טעם ההבדל בין מזחילה לצינור? דסתם מזחילה סמוך לגג ג"ט, וסתם צינור מרוחק

יב) באיזה אופן גם מן המזחילה מותר? כשהיא מרוחקת מהגג

יג) באיזה אופן גם מן הצינור אסור? כשהוא סמוך לכותל

יד) ה"ת שאסור להוציא מרה"ר לרה"ר? קולט מן המזחילה, אבל לא יצרף ויחבר פיו או כלי, שמזחילה שהיא בפחות מג' סמוכה לגג אע"פ שהיא למטה מעשרה, מ"מ הואיל ומוטלת לאורך הכותל ובתוך ג' לגג הוא כגג, והוא כמוציא מן הגג שהוא רה"ר לרה"ר (רע"ב)

טו) פירוש "מכל מקום שותה"? בכל אופן שהוא, בין קולט בין מצרף משנה ז'

א) "בור ברשות הרבים" מה דינו של הבור? רשות היחיד

ב) מה דינה של חוליית הבור שגבוהה י"ט? מקום פטור

ג) האם מותר למלאות מים מבור שברה"ר דרך חלון שברה"י? כשחוליית הבור גבוהה י' טפחים מותר, וכשאינה גבוהה עשרה אסור

ד) ה"ת שמותר להכניס מים מבור שברה"ר לרה"י? דרך מקום פטור, שחוליית הבור גבוהה עשרה

ה) ה"ת שמותר להוציא מים מרה"י? לתוך אשפה שגבוהה עשרה

משנה ח'

א) אילן שעומד ברה"ר האם מותר לטלטל תחת הענפים? כשהענפים גבוהים מן הארץ אסור, וכשאינם גבוהים מן הארץ ג' טפחים מותר

ב) מאיזה טעם מותר לטלטל תחת הנוף? מטעם לבוד

ג) האם מותר לישב על שרשי האילן בשבת? כשגבוהים אסור, כשאינם גבוהים ג' טפחים מותר

ד) מאיזה טעם אסור לישב על שרשים כשגבוהים ג"ט? שאין משתמשים באילן

ה) מאיזה טעם מותר לישב כשאינם גבוהים ג"ט? שדינם כקרקע

ו) איזו דלת תלושה אסור להעמידה על מקומה? שבמוקצה

ז) מהו טעם האיסור? מיחזי כבונה

ח) מתי מותר להעמיד הדלת על מקומה? כשגבוהין מהארץ

ט) מה אסור משום דאין משתמשים באילן? לשבת על שרשי אילן

י) מה אסור משום דמיחזי כבונה? נעילת דלת שבמוקצה וחדקים שבפרצה ומחצלות

יא) מה אסור כשהוא גבוה מן הארץ? 1) שרשי אילן 2) נוף האילן

יב) מה מותר כשהוא גבוה מן הארץ? הדלת שבמוקצה וכו'

יג) איך קורין לסוכך בענפיו? מסך

יד) איך קורין לראשי הענפים? נוף

טו) איך קורין לחצר שאחורי הבתים? מוקצה

טז) איך קורין לקוצים? חדקים

משנה ט'

א) ה"ת שאסור לטלטל פחות מד' אמות ברשות הרבים? כשעומד ברשות היחיד

ב) כשעומד ברה"י האם מותר לו לטלטל ברה"ר פחות מד"א? לר' מאיר אסור

ג) מי חולק על ר"מ? חכמים ור' יוסי דמשנתנו, ומשנה ד' לעיל בפרקין

משנה י' – י"א

א) אלו סוגי נגר יש? 1) נגר חלק ואינו קשור בדלת כלל 2) נגר שיש עליו גלוסטרא ואינו קשור בדלת 3) נגר חלק הקשור בדלת אבל נגר ע"ג קרקע 4) נגר חלק ומונח ע"ג קרקע

ב) נגר חלק ואינו קשור בדלת האם נועלין בו בשבת? במדינה לכו"ע אסור, ובמקדש מחלוקת

ג) נגר חלק וקשור אבל נגר ע"ג קרקע? במקדש לכו"ע מותר, ובמדינה מחלוקת [ונ' שגם למשנה י' אסור במדינה, דדוקא עם גלוסטרא רי"ס מתיר]

ד) נגר עם גלוסטרא וקשור בדלת? לכו"ע מותר

ה) נגר עם גלוסטרא ואינו קשור בדלת? מחלוקת ר"א ורי"ס

ו) באיזה נגר לכו"ע במקדש מותר? 1) שיש בראשו גלוסטרא 2) אין בראשו גלוסטרא, אבל קשור ונגר

ז) באיזה נגר לכו"ע במדינה אסור? אין בו גלוסטרא ואינו קשור

ח) באיזה נגר מחלוקת? 1) יש בראשו גלוסטרא ואינו קשור 2) נגר הנגר – במדינה 3) נגר המונח – במקדש

ט) נגר שיש בראשו גלוסטרא במה חולקין ר"א ורי"ס? אם יש תורת כלי עליו, לר"א אין תורת כלי עליו ואסור לנעול בו משום מוקצה, ולרי"ס תורת כלי עליו ומותר

י) איך סובר ר"ג בנגר שיש בראשו גלוסטרא? מחלוקת ר"א ורי"ס

יא) דבר המותר ואחרים נהגו בזה איסור, האם מותר להתיר להם? מהמשנה רואים שהתירו להם, עי' תפא"י אות ס"ה

יב) מהו האיסור בנגר הנגר שאין בו גלוסטרא? מיחזי כבונה, ובמקדש מותר דאין שבות במקדש, ולר"י גם במדינה מותר

יג) מהו האיסור בנגר המונח? לחכמים הוי בונה, לכן גם במקדש אסור, ולר"י ל"ה בונה ממש אלא מיחזי כבונה, לכן במקדש מותר

יד) מה אסור משום מוקצה? נגר שיש בראשו גלוסטרא

טו) מה אסור משום בונה או מיחזי כבונה? נגר חלק המונח והנגר

טז) הבדל בין מקדש למדינה? 1) נגר הנגר – לחכמים 2) נגר המונח – לר' יהודה

יז) איך קורין לבריח? נגר

יח) איך קורין לבית הכנסת? כנסת

משנה י"ב

א) על אלו צירים המדובר – של דלת בנין או של כלים? של כלים, דשל בנין אסור גם התחתון ובכל מקום

- (ב) מה יותר חמור להחזיר הציר התחתון או העליון? העליון
- (ג) איזה ציר איסורו להחזיר משום בונה? העליון
- (ד) איזה ציר איסורו להחזיר גזירה שמא יתקע? התחתון
- (ה) מהו שמא יתקע ומה איסורו? יתקעהו במקבת וגרזן ואיסורו משום מכה בפטיש
- (ו) איזה ציר לכו"ע מחזירין? תחתון במקדש
- (ז) איזה ציר לכו"ע אין מחזירין? עליון במדינה
- (ח) באיזה ציר מחלוקת אם מחזירין? 1) עליון במקדש 2) תחתון במדינה
- (ט) מהי סברת הפלוגתא של חכמים ור' יהודה? לחכמים יש בנין בכלים, ולר' יהודה אין בנין בכלים
- (י) מה הדין בציר התחתון במקדש? לכו"ע מחזירין
- (יא) מה הדין בציר התחתון במדינה מחלוקת חכמים ור"י
- (יב) מה הדין בציר העליון במקדש? מחלוקת חכמים ור"י
- (יג) מה הדין בציר העליון במדינה? לכו"ע אין מחזירין
משנה י"ג
- (א) מה אסור משום ממחק בשבת? שימת רטייה על מכה, שמא ימרח הרטייה וחייב משום ממחק
- (ב) האם שימת רטייה בשבת הותרה במקדש? לא, ורק חזרת רטייה, שכהן סילקה לצורך עבודה, מותר להחזירה
- (ג) האם מותר להחזיר רטייה בשבת? לא, וגם כהן במקדש אסור לו להחזיר, רק כהן שעבד מותר להחזירה
- (ד) מה אסור משום מלאכת קושר? קשירת נימא
- (ה) איזה איסור דאורייתא הותר במקדש? קשירת נימא
- (ו) מדוע הותר איסור דאורייתא? דקסבר מכשירי מצוה שלא יכול לעשותם מע"ש, דהא היום נפסקה, דוחין שבת (רע"ב)
- (ז) האם מותר לקשור נימא של כינור? כשאפשר היה לעשות מאתמול בכל מקום אסור בין במקדש בין במדינה. כשנפסקה הנימא בשבת – במדינה אסור ובמקדש מותר
- (ח) האם יש מי שחולק על משנה זו וסובר שלא הותרה קשירה במקדש, רק עניבה הותרה? ר' שמעון דמשנה ט"ו
- (ט) מה אסור משום גוזז? חתיכת יבלת
- (י) האם מותר לחתוך יבלת בשבת? בכלי אסור בכל מקום ביד, במדינה אסור ובמקדש מותר
- (יא) הבלל בין מקדש למדינה? 1) מחזירין רטיה במקדש ולא במדינה 2) קושרין נימא במקדש ולא במדינה 3) חותכין יבלת במקדש ולא במדינה
- (יב) על מה אמרו "ואם בתחילה כאן וכאן אסור"? 1) על רטייה 2) על קשירת נימא
- (יג) באיזה דבר יש הבלל אם עושה אותו ביד או בכלי? בחתיכת יבלת
משנה י"ד
- (א) מה אסור משום מלאכת חובל? גמי להוצאת דם
- (ב) מה אסור משום רפואה? לכרוך גמי ע"ג מכתו
- (ג) מתי מותר לכרוך גמי ע"ג מכתו? במקדש
- (ד) מתי אסור לכרוך גמי בכל מקום? להוציא דם
- (ה) מה אסור משום מתקן? בזיקת מלח ע"ג כבש
- (ו) באיזה מקום מותר להשים מלח ע"ג כבש? במקדש
- (ז) באיזה אופן אסור לשאוב מים מבור בשבת ויו"ט? ע"י גלגל
- (ח) באיזה מקום מותר לשאוב ע"י גלגל? במקדש – מבור הגולה ומבור הגדול
- (ט) מתי מותר לשאוב ע"י גלגל גם במדינה? כיו"ט – ודוקא מבאר הקר
- (י) מדוע הותר באר הקר? כי היה צורך לבני הגולה ברגלים, והתירו להם נביאים למלאות ממנו בגלגל ברגל, ונשאר בהיתרו (רע"ב)
- (יא) הבלל בין מקדש למדינה? 1) כורכין גמי במקדש ולא במדינה 2) בוזקין מלח ע"ג כבש במקדש ולא במדינה 3) ממלאין מים ע"י גלגל בשבת במקדש ולא במדינה
- (יב) הבלל בין שבת ליו"ט? בשבת אסור למלאות מים ע"י גלגל, וביו"ט מותר מבאר הקר
- (יג) מה עושין כדי שלא יחליקו? בוזקין מלח
- (יד) איך אומרים על "מפזרין"? בוזקין
- (טו) איך קורין לבאר מים חיים? באר הקר
- (טז) מהו הלשון "הקר"? מל' מקור
- (יז) אלו בורות היו במקדש? 1) בור הגולה 2) בור הגדול
משנה ט"ו
- (א) באיזה אופן שרץ מטמא? ע"י מגע ולא ע"י משא
- (ב) איזה כלי אינו מקבל טומאה? צבת של עץ
- (ג) מה אסור משום טלטול מוקצה? הוצאת שרץ
- (ד) מדוע הכהן שמוציא שרץ בהמיינו לא נטמא? כי אינו נוגע בשרץ, ומנגיעת האבנט לא נטמא, דאין אדם מקבל טומאה רק מאב הטומאה ולא מראשון לטומאה
- (ה) מאיזה מקום שבמקדש לכו"ע מוציאין את השרץ בשבת? מן ההיכל מן האולם. מבין האולם והמזבח
- (ו) על איזה מקום שבמקדש מחלוקת אם מוציאין? על העזרה

- ז) האם שבות דמוקצה הותרה במקדש? לא, שהרי לר"ש בן ננס לא הותר להוציא שרץ מהעזרה, ורק ממקומות הנ"ל מותר משום דחמורה קדושתן
- ח) ה"ת שמטמאין בגדי כהונה בידיים? שרץ שנמצא במקדש כהן מוציאו בהמיינו – לריב"ב
- ט) ה"ת שמשוהין טומאה בעזרה? שרץ שנמצא במקדש אינו מוציאו מיד בבגדו, אלא ממתין עד שיביאו צבת של עץ – לר' יהודה
- י) על מה כופין פסכתו? על שרץ מת
- יא) באיזה מקום כופין פסכתו? לרשב"נ גם בעזרה ולרע"ק חוץ מן העזרה
- יב) ביאור דברי ר"ש "מקום שהתירו לך חכמים משלך נתנו לך, שלא התירו לך אלא משום שבות"? ר"ש קאמר כלל לכל הדברים שהתירו במקדש ולא במדינה, "משלך נתנו לך" שאין איסורן מדאורייתא, "שהרי לא התירו לך אלא משום שבות". וממילא בא לחלוק על ההלכה שבמשנה יג: קושרין נימא במקדש, וס"ל לר"ש דאסור לעשות קשר, ורק ע"י עניבה מותר (כ"פ בקול הרמ"ז מובא בליקוטים שבגליון המשניות)
- יג) איך קורין לאבנט? המיין
- יד) איך קורין לסיר? פסכתו
- טו) הבדל בין מקדש למדינה? מוציאין בשבת שנמצא במקדש, ובמדינה כופה עליו פסכתו
- טז) הבדל בין מקום למקום במקדש? לרשב"נ מוציאין שרץ מבין אולם ולמזרח ולפנים ממנו, אבל לא מן העזרה